

Riksdagens protokoll

2010/11:123

Tisdagen den 28 juni

Kl. 09.00 – 11.05

13.00 – 14.11

Protokoll
2010/11:123

1 § Aktuell debatt: Gränskontroller i Europa

Anf. 1 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna har påkallat en debatt om den framtida gränskontrollen i Sverige. Att ämnet är aktuellt har de senaste dagarnas händelser visat med all tydlighet.

Den fråga som EU-förespråkarna nu ställer sig är om drömmen om det gränslösa Europa håller på att gå i kras. Jag tror att det är dags att vakna upp från drömmar och återgå till den verklighet vi lever i, bestående av cyniska flyktingsmugglare, unga kvinnor som blir utsatta för en form av slavhandel, drogsmuggling, vapen som säljs närmast öppet på gatorna, där till och med journalister kan köpa en pistol efter ett par timmar, nedmonterad tullbevakning, där Sverige enligt EU-lag förbjuds hålla koll på sina egna gränser och där passkontroller till andra Schengenländer är förbjudna.

Debatten är egentligen väldigt bred och innefattar allt från viseringsfrihet till bekämpande av trafficking och gränsoverskridande brottslighet samt illegal invandring. Debatten bör handla om hur vi ska kunna stå upp för ett svenskt gränsskydd för att säkerställa svenska medborgares trygghet och säkerhet.

Men denna debatt handlar även till stor del om att visa skiljelinjerna mellan partierna i denna kammare eller rättare sagt skiljelinjerna mellan Sverigedemokraterna och resten i sjuklövern, som alla är rörande överens om att Sverige inte ska kontrollera sina egna gränser, gränser där narkotika, vapen och kriminella passerar varje dag. Sjuklöverns inställning tror vi inte delas av svenska folket. Det blir därmed av vikt att för dem visa på alternativet i svensk politik. Det tror jag att denna debatt kommer att visa.

Anf. 2 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att jag tycker att det är bra att vi har en debatt i riksdagen just i dag när det gäller gränsfrågor. Verkligheten är ju långt ifrån bara den som vi nyss fick beskriven, med brottslighet och smuggelverksamhet. Den är framför allt den verklighet som tusentals svenskar upplever de närmaste veckorna när man reser runt i Europa och känner en del av den frihet som Europasamarbetet innebär.

*Aktuell debatt:
Gränskontroller i
Europa*

Vad gäller den hemska vapensmuggling som vi talar om vill jag gärna inledningsvis påpeka att den kommer främst från Balkan, som inte är inkluderat i Europeiska unionen.

Men för att börja i en ända där vi har diskuterat och funderat mycket de senaste dagarna: Det som händer i länderna söder om Medelhavet är i ett längre perspektiv förhoppningsvis positivt för miljoner av medborgare i de länderna. Att många ställer krav på större respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen är bra.

Men initialt är situationen turbulent. Tusentals människor har fått lämna sina hemländer för att söka skydd eller ett bättre liv i grannländer och i Europa. Varje medlemsstat i EU har naturligtvis ett ansvar för att ta hand om skyddsbehövande personer, och det ska vi göra i enlighet med det regelverk som vi har att tillämpa och respektera.

Det är framför allt de södra EU-länderna som utsätts för ett ökat och tidvis mycket högt tryck vid sina yttre gränser. Den situationen har lett till en debatt om vissa säkerhetsrelaterade frågor inom EU. Frågan har också aktualiserats med anledning av situationen i Grekland och den stora inströmning av migranter som har skett via Turkiet. Vi har alla på tv-bilder sett att det är mycket lidande och många problem i de sammanhangen.

Den flykting- och migrationsvåg som följt på krisen i Nordafrika har riktats mot framför allt Italien. Eftersom många migranter från Tunisien sökte sig vidare därifrån till Frankrike upprättade Frankrike en ifrågasatt personkontroll vid gränsen mot Italien. Därefter skrev Sarkozy och Berlusconi ett gemensamt brev till kommissionen med en rad önskemål, bland annat om möjligheten att återinföra kontroll vid inre gräns i liknande situationer.

Det är mot den bakgrunden som kommissionen har börjat undersöka möjligheterna att på EU-nivå kunna besluta om att återinföra kontroll vid inre gräns mot en medlemsstat.

Det är naturligtvis positivt för Schengensystemet att kommissionen ser över samarbetet för att bättre kunna ingripa mot medlemsstater som inte följer vårt gemensamma regelverk, oavsett om det beror på att man inte vill eller att man inte klarar det.

Det är centralt att en sådan översyn har sin utgångspunkt i att värna den fria rörligheten, det som alla vi medborgare vill njuta av.

Att återinföra kontroll vid inre gräns mot en annan Schengenstat är en ingripande åtgärd som kräver stor försiktighet och eftertanke. En sådan åtgärd drabbar hela befolkningen i EU, eftersom den skulle fördröja passagen av inre gränser för samtliga resenärer. Ett sådant gemensamt beslut ska man fatta bara som ett sista steg när alla andra metoder för att säkerställa en korrekt regeltillämpning är uttömda.

Däremot är det mycket tveksamt om återinförande av kontroll vid inre gräns är lämpligt i situationer när länder utsätts för ett tillfälligt ökat tryck vid externa kriser av den typ som vi ser i Nordafrika i dag. I sådana fall krävs solidaritet med de berörda länderna, med de människor som är drabbade, och då behövs det helt andra åtgärder.

Vad gäller Danmark, som också var en bakgrund till diskussionen, var det i början av maj som man meddelade att man tänkte införa permanenta tullkontroller vid gränserna till Sverige och Tyskland. Den informationen väckte uppmärksamhet inom EU eftersom det i medierna påstods

att initiativet handlade om kontroll av personer. Danmark har därefter tydliggjort att åtgärden ska avse endast tullkontroll och att avsikten är att minska illegal gränsöverskridande verksamhet som införsel av vapen och narkotika. Det är verkligen ingen hemlighet att vi också i Sverige har tullverksamhet som syftar till att stoppa den typen av kriminalitet.

Att människor kan röra sig fritt mellan Sverige och Danmark är naturligtvis helt centralt. Det tror jag att riksdagen inser. Tusentals människor arbetspendlar mellan Sverige och Danmark, många varje dag. Det ska vi vara glada över, eftersom det har bidragit och bidrar till en kreativ och dynamisk region i södra Sverige och också i Danmark. Den fria rörligheten är också en grundbult i det europeiska samarbetet. Just gränsen mellan Sverige och Danmark visar den positiva betydelse detta har.

Därför är det viktigt att dansk tullverksamhet i likhet med den svenska tullkontrollen står i linje med EU:s regelverk. Tullens arbete för att bekämpa narkotika-, vapen- och människohandel är förstås centralt.

Jag välkomnar att kommissionen nu också tittar på det danska initiativet och att Danmark för en dialog med kommissionen. Vi kommer att följa den dialogen och diskussionen med stort intresse. Vi ska värna friheten i Europa, men vi ska också bekämpa brottsligheten. Vi måste klara av både och.

Anf. 3 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Låt oss börja med att konstatera att utvecklingen i Europa för tillfället går i en för Sverigedemokraterna gynnsam riktning. Man har i Bryssel varit tvungen att hoppa ned från de höga hästarna och inse att Europa trots allt består av nationer, där den egna självbestämmanderätten fortfarande är viktig, inte minst för ländernas egna befolkningar.

Detta har blivit mycket tydligt i och med det beslut som togs i helgen om att länderna ska kunna sätta in egna tillfälliga gränskontroller gentemot andra Schengenländer. Det är förstås inte vad EU-federalisterna i den här kammaren vill se eller höra, men så är fallet.

Vi i Sverigedemokraterna är väldigt måna om att all offentlig makt ska utgå från folket, i det här fallet det svenska folket, inte det europeiska folket. Detta får inte undermineras.

Att fullständigt ta ifrån Sverige rätten att kontrollera sina egna gränser är anmärkningsvärt. Vi är här, på mandat från våra väljare, för att föra en mer självständig nationell politik där Sverige och de svenska medborgarna sätts i första rummet. Då måste man emellanåt ta beslut som är positiva för Sverige men som eventuellt kan vara negativa för andra länder. Det är lite så det fungerar med att prioritera mellan olika saker.

Vi har begärt denna debatt eftersom det sker stora förändringar gällande drömmen om det gränslösa Europa. Lika lite som vi tror på planeekonomi eller andra utopiska idéer tror vi på denna utopi om ett slags Europas förenta stater, där folk rör sig kors och tvärs utan några som helst regler eller kontroller. Därför har vi ställt oss negativa till just denna utopi. Vi har också fått kvitto, nu under helgen, på att det inte fungerar som det är tänkt.

En stor del av förklaringen är den mycket omfattande illegala invandringen, som skapat enormt tryck på enskilda länder, som självfallet får

spridningseffekt just på grund av avsaknad av passkontroller inom Schengenområdet.

Det andra orosmomentet är den gränsöverskridande brottsligheten. Man kan väl säga att kriminella nätverk har fått århundradets present av EU och av er andra här i kammaren i och med de förslag som drivits igenom de senaste två decennierna.

Visst handlar det delvis om människor som vill bo i ett land och jobba i ett annat utan alltför stora hinder. Här finns det skäl att underlätta så mycket som möjligt men inte till vilket pris som helst. Passkontroller i Europa har inte begränsat hederliga människors rätt att resa fritt. Den så kallade fria rörligheten, som EU talar om, gynnar framför allt en grupp, yrkeskriminella som åker på omfattande stöldturnéer och illegala invandrare.

Illegal människohandel är också ett utmärkt exempel på vad den fria rörliga brottsligheten innebär. En ung kvinna kan i dag smugglas från Rumänien till Ungern, som är ett transitland på grund av status som Schengenland. Från Ungern till Sverige kan de sedan ta sig utan en enda passkontroll.

Tullkontrollanterna är också strikt begränsade och får endast göra sitt jobb om det inkommit ett tips eller om det finns en mycket stark misstanke. Allt annat är kraftigt begränsat av EU.

Som bot mot detta talar man om att fördjupa det gränsöverskridande arbetet mot organiserad brottslighet. Men vad innebär det egentligen? Samverkan mellan EU-länder för att bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten har lett till kontrollmekanismer som gör att utländsk makt får tillgång till detaljerade uppgifter om svenska medborgare. Sverigedemokraterna har stött en del av de här förslagen med hänvisning till att man i dag inte ser någon annan möjlighet, eftersom vi är en del av Europeiska unionen och av Schengensamarbetet.

Samma sak gäller Frontex som nu får utökade möjligheter att övervaka de yttre gränserna. I avsaknad av ett fungerande svenskt gränsskydd blir det en temporär lösning. Det är till och med så här: Trots att samtliga medlemsstater i EU inte vill ge dem obligatorisk tillgång till personal tvingar EU medlemsstaterna att göra det. Det är också anmärkningsvärt.

I Malmö, som nu är ankomststad för organiserade flyktingsmugglare, har polisen gett upp kampen mot den organiserade brottsligheten. Verktygen för att bekämpa denna typ av brottslighet finns inte. Viljan från regeringen finns inte, då Sverige är ett av de få länder som inte har en nationell handlingsplan för att bekämpa människosmuggling, alltså illegal invandring, som inte innefattar sexuella ändamål.

Varför det är så? kan man undra. Svaret hittas väl i den inställning som sjuklövern har till illegala invandrare, till brottslingar, vilket tydliggörs genom den amnesti som klubbades igenom 2005 men även alldeles nyligen i en överenskommelse mellan regeringen och Miljöpartiet som gav illegala invandrare, det vill säga brottslingar, rätt till sjukvård, skola och att starta företag, till exempel.

Enligt biträdande chefen för gränspoliserna i Skåne är det ingen idé att försöka beivra vad som beskrivs som ett av de mest lukrativa områdena för organiserad brottslighet, beroende på att gärningar som i Italien till exempel skulle ge närmare 30 års fängelse inte ens räcker för en telefonavlyssning i Sverige. Gränspoliserna i Malmö, dit majoriteten av flyk-

tingsmugglare riktar sin verksamhet, har enligt egen utsago gett upp. Så ser det ut i Sverige 2011.

Om Danmark och deras förslag om utökade gränskontroller har det sagts mycket. Från sjuklöverns sida har det rasats på sedvanligt hyfsat onyanserat sätt. Det handlar om att förstärka tullkontrollen, vilket förvisso Ask påpekade här tidigare.

Vi har i dag restriktioner för vad tullen får och inte får göra från EU-håll. Vi har en kustbevakning som går på knäna. Det finns anledning att titta närmare på hur man ska komma till rätta med de här problemen.

Öresundspendlandet har tagits upp, och jag är säker på att det kommer att tas upp igen av övriga talare. Man kommer säkert att få höra att rätten att kunna kontrollera människor kommer att hindra det utbyte vi har med Danmark i dag. Men så är givetvis inte fallet. Rätten att kontrollera personer, så kallad passkontroll, innebär inte att varenda person behöver eller ska kontrolleras. Det innebär helt enkelt att tullen, ifall de vill, ska kunna göra stickprovskontroller eller kontrollera folk som de misstänker inte har här att göra.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Många av oss svenskar känner igen oss i bilden av morgonrusningen på Arlanda eller Sturup, där affärsresenärer med sitt handbagage är på väg att möta kolleger i Frankfurt eller åka på en konferens i Amsterdam, kanske bara över dagen.

Andra känner igen sig i bilden av en fullpackad husvagn med badleksaker, grill, bord och stolar när familjen sticker ut på semesteräventyr i Europa. Vägen går kanske genom Danmark, via Tyskland och Österrike och vidare till Italien.

Så här rör vi svenskar oss, och andra européer, dagligen, och detta oftast utan något byråkratiskt krångel.

Den fria rörligheten för människor inom Europeiska unionen är en av de största framgångarna med hela det europeiska projektet. Avvecklandet av inre gränser och möjligheter att resa och vistas upp till tre månader inom hela Schengenområdet är en grundpelare för EU. Det är något som har blivit så självklart att vi kanske inte längre tänker på hur det var innan.

Privatpersoner och affärsresande rör sig dagligen över gränserna. Siffror visar att nära en miljon svenskar reste med flyg inom Europa – då är Norden undantaget – under det första kvartalet i år. Och då är inte husvagnssemestern med bil inräknad.

Herr talman! Nu naggas den fria rörligheten i kanten. Det finns två specifika situationer som är skälet till detta.

Den första handlar om en dispyt mellan Frankrike och Italien tidigare i vår. Italien utfärdade tillfälliga uppehållstillstånd för tunisier, och Frankrike svarade med att återinföra gränskontroller mot Italien. Detta inrikespolitiska käbbel har nu utvecklats till ett hot mot hela den fria rörligheten inom EU. Vips går kommissionen då ut med ett förslag om att inrätta en mekanism för att möjliggöra tillfälliga gränskontroller.

Man ska veta att det med det senaste årets utveckling i Nordafrika är ungefär en miljon människor på flykt. 25 000 av dessa har kommit till Europa. Resten rör sig i regionen. Visst kan det då vara bra att se över

Schengenreglerna, men man undrar verkligen vad anledningen är och hur resultatet kommer att bli.

Redan i dag finns det möjligheter att införa tillfälliga kontroller vid akuta tillfällen. Så har Sverige gjort i Göteborg när det har varit fråga om fotbollshuliganer. Andra länder har tillämpat det vid andra tillfällen.

Då undrar man: Varför kommer det här förslaget nu, och hur kommer de nya reglerna att skilja sig från dem som är i dag? Det skulle jag verkligen vilja att justitieministern utvecklade. Som man kan känna nu är det här bara ett svar på högerextrema krafter i Italien och i Frankrike som driver sina regeringar framför sig. Och, som sagt, vips hoppar kommissionen på detta.

Om det kommer väldigt stora flyktingströmmar är det väl i stället rimligt att detta, som justitieministern var inne på, fördelas solidariskt av de länder som finns i Europeiska unionen. Då har vi också ett direktiv redan i dag, massflyktsdirektivet, som går att tillämpa.

Den andra situationen gäller Danmark, där den borgerliga regeringen som en eftergift till det främlingsfientliga Dansk folkeparti nu gjort en överenskommelse om att inrätta permanenta gränskontroller. Ingen verkar riktigt veta om det här handlar om tull eller om det handlar om gränskontroller. Den svenska regeringen har uttryckt många olika åsikter. Tobias Billström har tyckt att det här är en bra åtgärd medan till exempel Maud Olofsson har tyckt att detta är något förfärligt.

Det skulle också vara intressant om justitieministern utvecklade regeringens synpunkt på det här.

Jag bor i en av de mest dynamiska regionerna i Europa. Vi har faktiskt lyckats bemästra både arbetslöshet och annat beroende på att vi kan ge och ta, Danmark och Sverige.

Mängder av unga studerar i Danmark, och mängder av unga danskar studerar i Sverige. Detta är en framgångssaga, och man blir djupt orolig över vad det här kan innebära för detta samarbete.

Andra händelser i Europa som man också kan tycka är väldigt obehagliga är den franska regeringens utvisning av romer, bekämpandet av fria medier i Italien samt den nya ungerska konstitutionen. Till detta kommer de nya förändringarna inom Schengen.

Att vrida klockan tillbaka till en tid då Europa präglades av tydliga nationsgränser är inte rätt väg att gå. Vi måste ha en solidarisk flyktingpolitik och en stark yttre gräns, där alla blir rättvist bemötta och får pröva sin asylansökan. När man sedan är i Schengen måste det vara fri rörlighet. Allt annat måste bekämpas.

Vi socialdemokrater kan aldrig ge efter för högerextrema partier som vill diktera hur den fria rörligheten ska se ut i Europa. Jag skulle gärna vilja att justitieministern kommenterade detta.

Anf. 5 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Detta är en av de sista debatterna i kammaren före sommaruppehållet, och Sverigedemokraterna har begärt den här debatten om gränskontroller i Europa. I delar av Europa finns det starka tendenser till ett betydligt mer protektionistiskt debattklimat än det vi har här i Sverige. Den protektionismen vill Sverigedemokraterna importera hit. Men efter ett år i riksdagen med ett främlingsfientligt parti är det tydligt att Sverige har valt en annan väg än övriga Europa.

I stället för att politiken har anpassats till de främlingsfientliga, som skett i till exempel Danmark, går vi i motsatt riktning. I stället för krav på högre murar och återinförda gränskontroller arbetar vi i Sverige på reformer som går i en mer human riktning.

Vi ska se till att även papperslösa får rätt till vård och skolgång. Vi ska göra det enklare för familjer att återförenas så att även personer från till exempel Somalia kommer att kunna återse sina nära och kära. Från Miljöpartiets håll driver vi på för förändringar i asyltagstiftningen så att till exempel inte apatiska barn ska kunna utvisas, vilket sker i dag.

Sverigedemokraternas år i riksdagen har analyserats i det senaste numret av Riksdag & Departement. De skriver så här om hur väl Sverigedemokraterna lyckats få gehör för en mer restriktiv asylpolitik: ”Man kan säga att det gick väldigt dåligt. Socialdemokraternas och Moderaternas hårdnackade nej till allt samarbete har bidragit till att SD inte lyckats få något fotfäste för sina paradfrågor.

Allianspartiernas migrationspolitiska samarbete med Miljöpartiet har ytterligare svetsat samman motståndet, och kan ha bidragit till att regeringens politik blivit mer flyktingvänlig än tidigare.

Sverige går mot strömmen i Europa. Och SD blir än mer isolerat när det gäller partiets viktigaste fråga.”

Ett år efter Sverigedemokraternas intåg i riksdagen är partiet isolerat, och i stället för att andra partier anpassar sin politik eller retorik efter Sverigedemokraterna går vi i en mer human riktning. Det är väldigt positivt.

En rapport från forskare från Göteborgs universitet visar nämligen att om etablerade partier tar efter en hårdare politik från främlingsfientliga partier ökar stödet för främlingsfientliga partier. När samhällsklimatet som helhet blir kallare ökar motsättningarna och intoleransen ännu mer.

Därför är jag nöjd att se att det bara är Sverigedemokraterna och några borgerliga ledarskribenter som ropar efter högre murar mot omvärlden. Vi andra arbetar i stället för en mer öppen och human värld.

För ett tag sedan debatterade vi migrations- och asylpolitik i den här kammaren, när ett betänkande från socialförsäkringsutskottet behandlades som innehöll motioner från allmänna motionstiden. Jag inledde då med att konstatera att debatter om gränser är obehagliga. Det känns inte naturligt för oss som demokrater att själva ha gränser och stängda grindar mellan oss och dem som vill söka skydd i vårt land. Det strider mot våra humanistiska reflexer.

Därför är den här typen av debatter smått obehagliga. Vi tror nog nästan alla här inne i grunden på en öppen värld och skulle helst vilja se en värld där det inte fanns gränser alls, där alla hade en möjlighet att flytta men där givetvis ingen behövde fly.

Där är vi inte i dag. Den världen finns inte ännu. Nu har vi en situation där människor som bor i länder precis intill Europa tvingas fly åt alla håll undan våld och förtryck. De flyr undan diktatorer som vi i västvärlden i vissa fall har hjälpt till att hålla kvar vid makten under många år. Många flyr från det krig i Libyen som vi känner till väl, eftersom vi är en del av det. De flesta flyr till andra afrikanska länder. En del sätter sig i skrangliga båtar och försöker ta sig över Medelhavet till Europa – en farlig resa som har lett till att hundratals människor har dött bara i år.

Man kan tänka sig att debatten i Europa skulle handla om hur vi bäst kan hjälpa andra människor som tvingas fly från dessa extrema förhållanden. Men i stället höjs röster om strängare gränskontroller vid extrema lägen. Det är mycket olyckligt.

Det är också mycket olyckligt att EU:s gränskontrollorgan Frontex mer och mer börjar lika en gränskontrollarmé som nu fått möjlighet att köpa in egna helikoptrar och båtar för att förhindra att människor tar sig till EU. Frontex får också gång på gång kritik från människorötsorganisationer eftersom de inte skiljer på asylsökande och andra migranter när de hindrar andra människor från att ta sig hit. På så sätt bidrar de till att förvägra människor rättigheten att söka asyl, helt i strid med internationella konventioner.

Ska vi som brukar värna en demokratisk utveckling och medborgerlig frihet ge dem som tvingats fly skydd nu när det väl gäller eller inte? Svaret på denna fråga borde vara enkelt.

Jag är djupt oroad över de protektionistiska tendenser som syns runt om i Europa. En vilja att bygga högre murar, stänga gränser och därmed också stänga samhällen är inte ett framgångsrecept. En sådan politik byggd på rädslor vill jag inte importera till Sverige. Därför gläds jag åt att SOM-institutets senaste mätning visar att främlingsrädslan minskar. Vi är på rätt väg i Sverige.

Anf. 6 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Det räcker med några korta tillbakablickar för att förstå viken betydelse det europeiska samarbetet har haft – för länder, för människor och för handel och utveckling. EU-samarbetet innebär med nödvändighet att vi medlemsländer kommer överens om en hel del saker som miljö, handel, tullar, samarbete om forskning med mera. Ibland fastnar diskussionerna i en massa tekniska frågor om hur EU-direktiv ska tolkas.

När Sverige gick med i EU hävdade motståndarna att man kan samarbeta ändå, utan att komma överens om en massa bindande beslut. Men det är tvärtom; ett riktigt samarbete innebär att man kommer överens om gemensamma linjer för ett antal områden som länder brukar ha konflikter om.

Även om man inte behöver älska alla beslut på EU-nivå är det lätt att som helhet se vad EU har inneburit för Europa med fred, öppenhet och fri rörlighet. Det har varit en positiv kraft i det gamla splittrade och krigshärjade Europa.

Svaret när vi ser att det finns problem i EU på grund av ekonomisk kris, dålig ekonomi och så vidare är inte att tro att just vi i vårt land klarar oss bäst alldeles för oss själva. Att öppna för lokala gränsstationer mellan EU-länder vore ett riktigt dåligt förslag. En positiv utveckling för handel, studier och semesterresor skulle snabbt kunna avbrytas.

Herr talman! Jag bor i Lund, 40–45 minuters resa från Köpenhamn. Från Marie Granlunds Malmö tar resan bara drygt 30 minuter. Öresundsregionen är ett bra exempel på vad öppna gränser kan betyda. Omkring 25 000 människor pendlar mellan bostaden och arbetet på olika sidor om Sundet. Studenter samläser på universiteten, och många reser över för nöjen, kultur och så vidare. Försök föreställa er hur det skulle se ut med långa köer vid gränserna och att den som ska till jobbet i Köpenhamn måste vänta i krångliga tull- eller passkontroller! Innan bron byggdes var

det kanske några hundra som arbetspendlade över. I dag är det som sagt ca 25 000. Det skulle snabbt kunna bli en tillbakagång om sådana idéer som bland annat Sverigedemokraterna för fram här skulle bli verklighet.

Det har varit en del svårtolkade utspel om gränskontroller just från danska regeringsföreträdare. Sedan har man backat lite grann och sagt att det man tänker göra bara är sådant som är förenligt med de bestämmelser som finns nu. Ändå blev reaktionerna från EU tydliga, vilket jag uppskattar. EU-kommissionären Cecilia Malmström gjorde ett väldigt skarpt uttalande om att ifall Danmark eller något annat EU-land hindrar den fria rörligheten kommer kommissionen att göra vad som står i dess makt för att stoppa detta.

Varför ska man ha tullkontroller regelbundet när man inte har några tullar? Varför ska man ha passkontroller när man har fri rörlighet? Brottslingar och förbjudna varor kan bekämpas med polisarbete över gränserna och med anslag, även vid gränserna, när misstanke föreligger.

Ett lysande exempel på samarbete mot misstänkt terrorism var samarbetet mot den terrorattack som planerades i Sverige för att genomföras i Köpenhamn vid jultid ungefär.

Efter de här diskussionerna, med mycket märkliga utspel både från enskilda danska politiker och från italienska och franska ledande politiker, tycker jag att det var väldigt glädjande att läsa EU:s ministerråds slutsatser vid mötet för några dagar sedan, där man kraftigt tar avstånd från att länderna själva ska kunna bestämma om lokala gränskontroller.

Jag instämmer helt i den uppfattningen. Kommissionen och Cecilia Malmström har samma uppfattning. Nu får de gå vidare med sitt förslag och formulera att endast EU kan bestämma om tillfälliga gränskontroller när något enskilt land missköter sin gränskontroll så kraftigt att det påverkar grannlandet.

Vi ska naturligtvis bevaka att detta inte medför ökade gränshinder, utan att det bara används i undantagsfall. Där känner jag fullt förtroende för den svenska regeringen i dag. Man driver mycket tydligt linjen om fortsatt öppenhet. När jag läste det ministerrådet hade slagit fast, under midsommarhelgen faktiskt, såg jag att man väldigt tydligt skriver att den fria rörligheten är ett fundament som EU vilar på och som man inte får rubba.

Sverigedemokraterna har både nu och tidigare i riksdagens EU-nämnd tydligt sagt att de vill lämna Schengensamarbetet och återinföra passvånget. Vad skulle Europa, vad skulle Skandinavien, vad skulle Sverige tjäna på det? Hur skulle det bli med studentutbyte, handel och arbetsmarknad?

Jag är rätt övertygad om, när jag tänker efter, att Sverigedemokraternas rädsla för omvärlden inte blir politisk verklighet. Det är bra att det här i riksdagen finns ett brett stöd för öppenhet i EU. Det är också bra att migrationspolitiken i stort vilar på en trygg överenskommelse mellan allianspartierna och Miljöpartiet.

Folkpartiet säger ja till fortsatt öppenhet och samarbete i EU och nej till att bygga upp gränser.

Anf. 7 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Sverige är ett öppet land och ska vara ett öppet land. Länder som stänger sig, länder som är slutna, blir fattiga. De blir fattiga

på utveckling, fattiga på innovationer och även fattiga ekonomiskt. Nationalism och protektionism skapar fattiga samhällen.

Den engelska filosofen och grundaren av den moderna liberalismen John Stuart Mill skrev en gång ”ännu har aldrig något gjorts utan att någon har varit den förste att göra det ... allt gott som utträttats är ett resultat av originalitet”.

Vad skulle bli resultatet om man avvisar det som är okänt? Svaret är: Ingen som helst utveckling. Precis som John Stuart Mill så träffande skrev för snart 150 år sedan har aldrig något gjorts utan att någon var den förste att göra det. Allt gott som har utträttats har någon gång varit okänt.

Ett lands förändringsbenägenhet är ett mått på utvecklingspotentialen. Det land och för den delen de människor som är öppna för nya möjligheter och som tar risker kommer visserligen att gå på en och annan mina då och då, men i det långa loppet kommer de att ha en mycket bättre utveckling än det land eller de människor som sluter sig och avvisar det som är okänt.

Varför är vissa så rädda för det okända? Svaret är väl lika enkelt som förrädiskt. Vi vet inte hur det okända påverkar oss. Alltså känner vi ett obehag inför vår okunskap om vår framtid.

I stället för att känna obehag borde vi känna nyfikenhet. Det okända är en ny möjlighet till förbättring som vi ännu inte känner till. Det gör skillnaden mellan optimisten och pessimisten. Optimisten ser möjligheterna i det okända, medan pessimisten ser färan. Utan tvekan bygger utveckling på en optimistisk syn på det som ännu är okänt.

Herr talman! Den senaste tidens utveckling i Europa är oroväckande. Italien och Frankrike vill göra upp om inskränkningar i Schengensamarbetet, och Danmark vill bygga gränser mot Sverige och Tyskland.

Den danska regeringen har försökt förklara sin överenskommelse med det främlingsfientliga Dansk folkeparti med att det skulle handla om en tydligare kontroll av varusmuggling. Men läser man den danska texten i överenskommelsen ser man att målet är att stoppa och kontrollera personer som åker över gränsen in i Danmark genom permanenta tullposter, permanent tullpersonal och utrustning på flygplatserna för att röntgengenomlysa både bilar och passagerare.

Enligt oss i Centerpartiet riskerar detta att bryta mot Schengenregelverket. Såväl kommissionen som den tyska regeringen har starkt kritiserat Danmark för deras planer. Enligt Schengen får inte systematiska personkontroller av resenärer som färdas mellan medlemsländerna förekomma.

Kontroller får naturligtvis ske och ska ske, till exempel när det finns misstankar om narkotikasmuggling. Som exempel kan jag nämna att den svenska tullen gjorde över sex och ett halvt tusen beslag av narkotika, alkohol, dopningsmedel och tobak under 2010. Kontrollen får ske mot gräns till annat EU-land på samma sätt som till ett land som inte är med i EU.

När Sverigedemokraterna kritiserar EU och Schengenregelverket och säger att vårt EU-medlemskap skulle ha försämrat möjligheterna att bekämpa narkotikasmuggling skulle jag gärna vilja ha några tillförlitliga källhänvisningar till det. Kent Ekeröth påstår att EU kraftigt har begränsat den svenska tullens möjligheter. Sanningen är ju att Sverige nu gör tio gånger fler narkotikabeslag än vi gjorde före vårt EU-medlemskap 1995.

På de här åren har den svenska tullen blivit långt mycket mer effektiv. Även om den svenska tullen skulle få stoppa var och varannan inresande i Sverige på ett slumpmässigt sätt skulle man inte göra det. Det är ett fullständigt omodernt tullarbete som Sverigedemokraterna efterfrågar.

Herr talman! Vi ska också komma ihåg – det tycker man att Sverigedemokraterna när de nu begär den här typen av debatt borde ha kunskap om – att det inte är tullen som arbetar med personkontroller vid gränserna utan att det är polisen som gör det. Man skulle kunna uppfatta det som att Sverigedemokraterna vill ha fler personkontrollerande poliser vid de svenska gränserna, men faktum är att Sverigedemokraterna har föreslagit neddragningar för svensk polis. I 2011 års budget föreslår Sverigedemokraterna en besparing på den svenska polisen med 150 miljoner kronor. De var det parti i Sveriges riksdag som i sitt budgetförslag lade allra minst pengar på svensk polis. Samtidigt står de och säger någonting helt annat i riksdagens talarstol. Men det fungerar inte att säga en sak och göra en annan.

Anf. 8 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Ett skepp kommer lastat med sorg och förtvivlan. Ett skepp kommer lastat med sorg, förtvivlan och drunknade från Medelhavet. En lastbil kommer lastad med koldioxidförgiftade flyktingar. En container kommer lastad med kvävda migranter. Ett skepp kommer lastat med Europas skam.

Herr talman! Den 10 april i år sköljdes en båt upp på den libyska kusten. I två veckor hade den drivit vind för våg i Medelhavet sedan den lämnade hamnen i Tripoli. Vid avfärden fanns 72 personer ombord. Det var 72 livs levande människor som du och jag med drömmar om ett annat liv, ett bättre liv i frihet i Europa. Det var människor från Etiopien, Nigeria, Eritrea, Ghana och Sudan. Det var män, kvinnor och barn. När båten sköljdes upp på land igen var bara elva vid liv. Resten, 61 personer herr talman, hade svultit och törstat ihjäl. Det var män, kvinnor och barn. En båt lastad med sorg och förtvivlan.

Strax efter att båten lämnat Tripoli fick den motorproblem. Omedelbart började man skicka ut sos-signaler. Ingen kom dessa människor till undsättning. Ovanför flög Natoplanen i skytteltrafik, och den italienska kustbevakningen var inte heller långt därifrån. Ändå hörde ingen och såg ingen. Hur är det möjligt?

Herr talman! Vi vet inte mycket om dessa människor. Vi vet inte vad de upplevt eller vilka drömmar de hade. Vi kan inte heller veta om dessa 61 personer hade asylskäl, men vi vet att de lämnade Libyen, ett land med svåra inre stridigheter där flyktingar från övriga afrikanska kontinenten hamnat i kläm under mycket svåra omständigheter. Framför allt vet vi att dessa människor aldrig fick en individuell asylprövning i Europa. Det är något som faktiskt är en grundläggande mänsklig rättighet: rätten att åberopa asyl och få en individuell och rättssäker prövning.

Herr talman! Europas yttre gräns skördar människoliv. Båten från Tripoli är bara en av många. Jag visar här upp en lista där organisationen United har sammanställt information från hela Europa för perioden den 1 januari 1993 till den 8 april 2011. Här dokumenteras alla kända dödsfall i samband med flyktingars och migranternas resor till Europa, självmord i förvar eller som resultat av direkt rasistiskt våld. Det här är en skräm-

mande lista med 15 181 döda! Med små, små bokstäver finns de med här. Listan mäter 6 meter och 70 centimeter. Den innehåller endast de döda som har kunnat dokumenteras. Mörkertalet är stort. Här finns mammor som har drunknat i Medelhavet. Här finns unga män som kvävts i lastbilsutrymmen. Här finns flyktingar som törstat ihjäl på resan. Här finns de som har frusit ihjäl efter att ha simmat över floden Evros mellan Grekland och Turkiet. Detta är också Europas gräns!

Frågan är hur mycket längre listan ska bli under 2011. FN:s flyktingorgan UNHCR uppskattar att ca 1 500 flyktingar förolyckats i Medelhavet sedan stridigheterna utbröt i Libyen. Det är alltså 1 500 personer endast i år. Detta är också Europas gränser.

Herr talman! Främlingsfientliga krafter i hela Europa hävdar att EU hotas av en våg av flyktingar och migranter. Ser vi till antalet asylsökande till EU vet vi att det inte är så. I slutet av 2009 var ca 43 miljoner människor över hela världen på flykt på grund av konflikter och förföljelse. Endast en halv procent av dessa sökte asyl i Europa. Europa svarar genom att försvåra för asylsökande och migranter att komma till EU. Med hjälp av kustbevakning och gränspolis bevakar man EU:s yttre gränser, och nya medlemsländer har hårda krav på sig att hindra människor att korsa gränserna. Europa har slutit sig för omvärlden. För den som vill söka skydd undan krig, förföljelse och våld finns inga lagliga vägar in. Därför är debatten om Europas gränskontroller i dag i hög grad även en debatt om mänskliga rättigheter och rätten att söka asyl. Det är en debatt om hur EU genom stängda gränser tvingar flyktingar i armarna på smugglare och hur flyktingar och migranter riskerar livet på resan. Detta är det verkliga problemet.

Herr talman! Vänsterpartiet kräver en asylpolitik som skapar lagliga vägar in i Europa för asylsökande. Ingen ska behöva riskera livet för att få sin asylrätt prövad. Den upptrappade militariseringen av Europas gränser leder endast till flera döda och till att asylrätten systematiskt kränks. Låt inte listan med döda bli ännu längre. Inga fler skepp lastade med sorg och förtvivlan.

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Under våren har vi med blandning av hopp och förtvivlan, men också med glädje, följt den dramatiska utvecklingen mot demokrati i Nordafrika och Mellanöstern. Tunisien var det land där befolkningen först reste sig. Där föll regimen snabbt. I Egypten var det länge oklart vad som skulle hända, men till slut föll regimen även där. I Libyen håller Gaddafis regim fortfarande sig kvar vid makten, trots det internationella samfundets stöd till oppositionen. I Syrien pågår just nu demonstrationer för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter som regimen brutalt slår ned med våld. Även i länder som Bahrain, Jemen och Marocko demonstrerar människor mot auktoritära styren. För bara ett halvår sedan var det ingen som kunde förutse att dessa folkliga revolutioner skulle äga rum. Vi har inte sett någon motsvarighet till detta sedan kommunismens sammanbrott i Östeuropa för snart 20 år sedan.

Herr talman! Regimernas fall i Egypten och Tunisien, och framför allt striderna i Libyen, har givit upphov till stora flyktingströmmar. Det är därför vi har samlats här i dag. Sverigedemokraterna har tagit initiativ till en debatt mot bakgrund av att Frankrike och Italien föreslagit att

gränskontroller måste kunna återinföras inom EU vid situationer med stora flyktingströmmar. Dessutom menar Sverigedemokraterna att även Danmark och Tyskland beslutat att införa gränskontroller mot Sverige. Skälet sägs vara att motverka kriminalitet. Nu tar Sverigedemokraterna chansen för att få till stånd en debatt om hur Sveriges gränskontroller ska se ut i framtiden.

Herr talman! En av EU:s grundprinciper är att det ska råda fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer. Den fria rörligheten för personer innebär att EU-medborgare har rätt att resa till ett annat land och vistas där en längre eller kortare tid. Möjligheten att röra sig fritt mellan Europas länder är ett av de mest konkreta och uppskattade resultaten av den europeiska integrationen, som har pågått ända sedan EU bildades. Planerna på fri rörlighet för personer fanns med redan i EU:s grundfördrag från 1957. Det tog dock lång tid att förverkliga idéerna på grund av bland annat att medlemsländer, marknader och regelverk var så olika att det var svårt att fatta beslut om regler på EU-nivå.

I början av 1990-talet kunde arbetstagare börja flytta mellan länderna för att jobba. I mitten av 1980-talet när Schengenavtalet hade skrivits på var syftet att ta bort gränskontrollerna. Tio år senare, 1995, började länderna praktiskt att tillämpa Schengenkonventionen, som kompletterar principen i avtalet med konkreta regler.

Sedan 1999 är Schengensamarbetet inkluderat av 25 av de 27 medlemsstaterna. Jag ser den fria rörligheten som en del av grundbulten i EU och viktig för att skapa en dynamisk och konkurrenskraftig marknad. Vi som bor i EU utnyttjar vår rätt till fri rörlighet varje dag. Varje år gör turister över en miljard resor inom EU.

Schengenreglerna, som innebär att vi kan resa utan pass, ger också länder möjlighet att under mycket särskilda omständigheter återinföra interna gränskontroller under en begränsad tid. Då ska det handla om att det ska vara fara för den allmänna ordningen eller statens säkerhet och i förebyggande syfte, exempelvis en stor fotbollsmatch där myndigheterna vill förhindra kraftfullt våld. Till exempel gjorde Tyskland så vid fotbolls-VM 2006.

Det är viktigt att undantagen är just undantag. Därför är det så olyckligt att Frankrike och Italien vill ha tillbaka permanenta gränsbommar i Europa. Ett återinförande av gränskontrollerna skulle vara ett hårt slag mot just grundbulten i den europeiska integrationen, som har tagit 60 år att bygga upp. Det är djupt beklagligt att Sverigedemokraterna vill ställa sig bakom det här.

Bland flyktingarna från Libyen och andra delar av Nordafrika finns människor som flyr för sina liv men naturligtvis också de som söker efter jobb och en bättre framtid. Italien har börjat utfärda tillfälliga uppehållstillstånd även för dem som bedöms vara ekonomiska flyktingar, och det är bra.

Oron finns nu för att dessa gränskontroller ska öka. Jag skulle bara vilja påpeka att UNHCR:s högkommissarie António Guterres, flyktingkommissarien, var här i Sverige och i riksdagen nyligen. Han sade att det är ungefär 740 000 personer som har lämnat Libyen och att det är bara ungefär 3 procent som har kommit till Europa. Europa klarar det. Några tusen på en befolkning på en halv miljard klarar Europa.

Fri rörlighet inom EU är en möjlighet att skapa ett livskraftigt Europa och öka integrationen mellan länderna. Att Sverigedemokraterna välkomnar stängda gränser är djupt oroande. Fler gränser inom Europa skulle ta oss tillbaka till tiden före EU:s bildande. Det skulle få förödande konsekvenser på många sätt, inte minst för den ekonomiska tillväxten, i en tid då Europa behöver stå enat för att klara konkurrensen från omvärlden.

Jag hoppas, herr talman, att vi i dag i stor enighet här i riksdagen ska kunna komma fram till att öppna gränser är någonting positivt för enskilda människor, för företag men också för vår gemensamma framtid. Låt oss hoppas att Sverigedemokraternas människosyn inte får gehör i Sverige framöver.

Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är väldigt intressant att följa den här debatten. Jag tror ändå att det är viktigt att först reda ut att det är två olika frågor eller problemställningar som vi måste hantera när det handlar om detta.

Det ena är tillfälliga akuta strömmar av flyktingar och människor som söker någonstans att vara. Det är båtarna med rädda människor som på något sätt försöker hitta en bättre utväg för sin framtid. Det andra är den gränsöverskridande brottsligheten. I det första fallet handlar det om frågor som rör Schengens yttre gräns, och i det andra fallet handlar det om Schengens yttre men också inre gräns. Det är viktigt att sortera det och inte blanda ihop allting.

Det är också viktigt att hålla sig till sanningen. Påståendet att Sverige inte har rätt att, inte kan eller ska säkra sina nationella gränser är okunnigt och befängd. Det finns en gränskodex som ger möjligheter för Sverige att kontrollera människor som inte har rätt att vistas i Sverige under vissa förutsättningar. Problemet är att en del av de skrivningarna är luddiga, och därför är det väl bra att kommissionen diskuterar hur man kan göra detta mer tydligt så att man vet vad som gäller.

Påståendet att vi saknar vilja och program för att bekämpa människohandel är om möjligt ännu mer okunnigt och naivt, eftersom detta är något som Sverige jobbar intensivt med. Låt mig bara nämna den handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål som vi arbetar med och har arbetat med de senaste åren. Vi har satsat över 200 miljoner kronor och har 36 olika åtgärder, och vi jobbar hela tiden med det.

Antydningar om att återinförande av passkontroll dessutom skulle vara sättet att bekämpa gränsöverskridande brottslighet är också okunniga och befängda. Jag vet inte om Sverigedemokraterna läser tidningar, men så sent som i morse hade DN en intressant artikel om hur samarbetet mellan svensk polis och litauisk polis har knäckt en liga som sysslar med knarksmuggling. Det är inte passkontroller som behövs. Man stoppar inte bovar genom att begära att få titta på passen. Förfälskade pass finns det hur många som helst av.

Nej, det som knäcker den här typen av kriminalitet är underrättelsearbete, samarbete och åtgärder för att komma åt den här typen av organiserad kriminalitet. Inte ens det är man ju för. Men det är det som är verkligt. Vill vi bekämpa brottslighet är det inte fler passkontroller vi ska

efterfråga utan helt andra saker. Det får vara någon ordning på den här diskussionen – vi befinner oss i riksdagen.

Jag vill påstå att Schengenområdet är bland de mest påtagliga, populära och framgångsrika resultaten över huvud taget när det gäller EU-samarbetet. Schengen möjliggör för 400 miljoner européer att resa mellan Europas länder med ganska lite krångel, och det är väldigt bra. Det är bra för vår ekonomi, bra för den inre marknaden och bra för människorna.

Det är naturligtvis inte heller något tvivel om att för att detta ska fungera måste det finnas tillförlitliga yttre gränser, och EU måste ha förmåga att handskas med strömmen av människor som av olika anledningar vill komma hit. Samtidigt måste man kunna hindra inresa för dem som inte har rätt att komma hit eller som har helt oärliga avsikter. Hur man ska hantera detta är det som är viktigt att diskutera.

Listan på människor som har dött i bräckliga båtar på Medelhavet kan göras mycket längre än vad Vänsterpartiet visade här. Det är en olycka för oss alla. Det är en mänsklig olycka att det är på det sättet. Men asylprövning och mötet med dessa människor kräver att vi upptäcker dem, att vi hittar dem i tid på båtarna. Det kräver också att vi då prövar noggrant hur deras argument och motiv för asyl eller vad det kan vara fungerar.

Då är det märkligt att Vänsterpartiet säger nej till att Frontex skulle kunna få skaffa sig några båtar så att man kan hitta fler fartyg. Det man gör när man möter dessa människor är att man lämnar dem till de nationella myndigheterna. Det är också en viktig uppgift för oss inom EU att se till att Frontex och andra sköter kontakten med dessa människor och hanteringen av de enskilda ärendena på ett professionellt sätt.

Anf. 11 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Som jag förutspådde och nämnde inledningsvis råder det enighet bland övriga här i riksdagen om att ha öppna gränser utan kontroll. Sverigedemokraterna har den självklara uppfattningen att enskilda länder måste få ta beslutet om att införa dessa gränskontroller som Frankrike och andra nu pratar om och att det inte ska vara upp till EU utan upp till de enskilda medlemsstaterna.

Integrationen i Öresundsområdet är något som omfattar tusentals människor varje dag som pendlar fram och tillbaka till jobbet. Jag gjorde det själv en gång i tiden. Det är en välkommen utveckling; man ska kunna bo i ett land och arbeta i ett annat. Men en gränskontroll – hur man nu utformar den – behöver inte innebära att det blir enorma köer, utan det innebär att man ger tull och polis rätt att kontrollera våra gränser.

En gränskontroll är inget ingrepp i en människas frihet, lika lite som krav på ID-kort vid ett besök på Systembolaget är ett ingrepp i en människas frihet eller att man avkrävs identifikation för att få tillträde till Riksdagshuset.

Vad som däremot är ett ingrepp i friheten är om ett land inte har frihet att kontrollera sina egna gränser så som man själv önskar, utan måste göra som EU önskar. I Danmark finns en stor oro för vad de upplever som gränsöverskridande brottslighet från Sverige och Tyskland och även illegal invandring. Det kan man ha förståelse för, med tanke på Sveriges extremt naiva syn på framför allt invandringsbiten.

Vi har ett ansvar för att inte exportera brottslighet, och vi har även ett ansvar för att inte importera brottslighet. De närmast drakoniska regler som gäller för passkontroller och tullkontroller inom Schengen är inte realistiska, och dem måste vi göra någonting åt. Vi är av den fasta övertygelsen att polisen och tullen måste ges kraftigare verktyg för att kunna göra sitt jobb här.

Om vi till exempel kollar de senaste åren, 2009 och 2010, har vi en tusenprocentig ökning från Serbien, Makedonien och Montenegro på grund av att de fick viseringsfrihet.

Antalet avvisningsbeslut har ökat från 4 400 år 2006 till över 10 000 år 2010, alltså under alliansregeringen. Endast omkring hälften av dessa har verkställts.

Mellan 10 000 och 80 000 illegala invandrare uppskattas befinna sig i Sverige.

Rörligheten inom Schengenområdet ökar antalet brott i Finland, uppger Centralkriminalpolisen där.

I Norge skriver Aftenposten nu 2011 att antalet yrkeskriminella har ökat sexfaldigt sedan 1999. Norge är som bekant kopplat till Schengen och lyder under samma regler. Där menar man att det beror just på EU och Schengensamarbetet.

Mycket har sagts, och vi har sju andra partier som går upp emot oss i den här frågan. Det finns mycket att bemöta, och jag kommer nog inte att hinna med allt.

Ett tema har varit att det är jättehemskt att kontrollera gränserna och att det skulle bli jättejobbigt att göra det. Då kan man undra varför det är så många svenskar som varje år åker till Thailand på semester, till Australien eller till andra delar av världen om det skulle vara så fruktansvärt hemskt och förnedrande att uppvisa sitt pass eller kontrolleras när man kommer dit. Så är givetvis inte fallet.

Maria Ferm pratade om protektionism. Om man kallar det protektionism att beivra illegal invandring och organiserad brottslighet vet man inte vad protektionism betyder.

Det är inte heller SD som är isolerat i den här debatten. Det är Sverige som är isolerat i ett europeiskt sammanhang. Med tanke på att opinionsstödet för oss ökat 5 procent sedan valet är det nog Maria Ferm och Miljöpartiet som har anledning att vara oroliga.

Ni andra pratar om att slutna länder blir fattiga. Jag kan ta ett exempel. Japan, som knappt tar emot någon invandrare över huvud taget och är väldigt nationalistiskt, är ändå andra eller tredje rikaste landet i världen och är självförsörjande på till exempel det som är den vanligaste födan där, ris.

Att tullen gör fler beslag handlar givetvis om att inflödet av narkotika har ökat, för priset på narkotikapreparat har halverats de senaste 10–15 åren enligt Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Tullen gör alltså mer beslag därför att mer kommer in i landet.

Anf. 12 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Inledningsvis skulle jag vilja säga att jag verkligen stöder Beatrice Ask när hon tar fajten mot Sverigedemokraterna för deras inskränkthet och flyktingpolitik. Men det gör mig bekymrad att justitie-

ministern inte tar ens minut i anspråk att försöka reda ut vad som håller på att hända i Europa vad gäller inre gränskontrollen.

Ulf Nilsson sade att regeringen har varit väldigt tydlig i frågan, och det skulle jag nog inte vilja säga. Så fort någon minister uttalat sig har det varit olika budskap. Först var kommissionär Malmström ute med ett meddelande. Sedan sade Jan Björklund, vice statsminister, på frågestunden att han avvisar alla inskränkningar i den fria rörligheten. Därefter var Billström ute och sade att han tyckte att Danmark gjorde rätt och att det var okej att se över Schengen. Därefter har Maud Olofsson varit ute och protesterat, och så fortsätter det. Anders Borg har tyckt att det var ganska okej.

Någon klar hållning från regeringens sida skulle jag nog inte vilja säga att det finns. Det är svårt att veta vad det är som kommissionen egentligen vill. Som jag sade tidigare finns det redan i dag en mekanism så att man kan, om det blir väldigt svåra förhållanden, inrätta tillfälliga gränskontroller. Så har också gjorts.

Vad är det nya med det som föreslås nu? Det verkar ingen veta. Då blir det ganska tydligt att det endast handlar om en eftergift för Sarkozy och Berlusconi som har svårt att hantera den inrikespolitiska opinionen. Vad kan det annars vara? När en miljon människor är på flykt i norra Afrika är det 25 000 personer som har kommit till Europa. Skulle de här människorna på något sätt stoppas med hjälp av de nya förslagen, eller varför diskuterar man det här över huvud taget? Jag skulle gärna vilja ha ett svar på det.

Som flera här tidigare sagt är den fria rörligheten – att kunna studera utomlands, att företagare och andra ska kunna röra sig fritt – oerhört viktig. Jag är alldeles övertygad om att i den situation som Europa befinner sig i är det mer tillväxtstimulerande åtgärder som behövs, inte åtstramningar och instängdhet, snarare tvärtom.

Så till Danmark: Ja, gärna fler narkotikahundar, men inte passkontroller. Jag tycker att det skulle vara förfärligt om man började hindra unga malmöbor att studera i Roskilde eller för den delen hindra att danska företagare lätt kan ta sig till Malmö, Lund eller någon annanstans.

Det är oklart hur regeringen ser på det och vad danskarna menar med detta. Det är Dansk folkeparti som driver regeringen framför sig. Man har två versioner av vad det här verkligen betyder. I den engelska versionen, som har lämnats in till kommissionen och som gjort kommissionen djupt upprörd, pratar man bara om gränskontroller. Men i den danska versionen, som handlar om att tillfredsställa Dansk folkeparti i Folketinget, pratar man om gränskontroller.

Då är frågan: Hur kan till exempel Tobias Billström gå ut och säga att Danmark gör rätt? Det verkar inte vara någon annan som vet detta. Vad är regeringens uppfattning om det? Nu pratar vi inte bara om Schengen utan om nordisk passunion som är kärnan i Norden. Jag hoppas att Beatrice Ask kan ta en minut för att försöka reda ut detta, för det är väldigt viktigt för oss socialdemokrater att veta vad som är på gång.

Anf. 13 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att instämma i vad Marie Granlund från Socialdemokraterna sade om att få en kommentar från justitieministern. Vad är regeringens hållning när det gäller Danmarks

förslag, där det har varit väldigt oklart vad det egentligen innebär? Man har sagt en sak utåt till EU och en helt annan sak internt. Det är tydligt att förslaget har kommit till för att stilla Dansk folkepartis begäran.

Ibland funderar jag över vad som kommer att stå om oss i historieböckerna om 100 år. Vad kommer det att stå om vår generation, om alla oss människor som lever på jorden i dag? Hur väl kommer vi att ha klarat av de utmaningar som vi står inför?

Vi tillhör den generation som är historiens mest privilegierade. Vi vet nämligen vilka våra största utmaningar är och vad vi behöver göra för att klara dem och när. Den mest uppenbara utmaningen handlar om klimatet. Vi vet precis vilka åtgärder som krävs, och vi har kunskap om i vilken takt klimatomställningen behöver göras utan att det får alltför långtgående konsekvenser för planeten.

Den andra utmaningen handlar om medmänsklighet. Vi tillhör den generation som kan dra lärdom av tidigare generationers väldokumenterade brott mot mänskligheten. Vi vet vad fördomar och främlingsfientlighet kan leda till. Vi vet också hur hårt förövarna har dömts av eftervärlden.

Nu är det skarpt läge; nu gör vi val som kommer att påverka våra samhällen under lång tid och som direkt kommer att avgöra hur framtida generationer kommer att döma oss. Antingen tar vi vårt ansvar för att hejda klimatförändringarna som vi i väst till störst del har orsakat, eller så blundar vi och struntar i hur det kommer att gå för vår omvärld, för alla dem som tvingas fly för att till exempel torkan hindrar dem att bo kvar och för alla kommande generationer som kommer att vara hårt drabbade men inte har gjort någonting för att förtjäna det. Antingen stöttar vi människors längtan efter ett liv i frihet i stället för förtryck, eller så bygger vi upp allt högre murar mot omvärlden och stänger våra samhällen successivt.

Den här våren har människors törst efter demokrati i många arabiska länder lett till att människor gemensamt ställt sig upp och krävt frihet mot förtryckande diktaturer – i Egypten, Tunisien, Bahrain, Libyen och Syrien, för att bara nämna några. I flera fall har länder i väst snarare backat upp diktatorn än folket. I dag är alla tydliga med sitt avståndstagande från Gaddafi, men det var bara några år sedan som Sverige försökte sälja övervakningsmateriel till samma diktator. År 2009 slöt Italien ett avtal med Gaddafi om att Libyen skulle återta migranter som försökte ta sig till EU via Medelhavet. FN:s flyktingorgan, UNHCR, berättar om hur dessa människor i Libyen låses in och får leva under fängelseliknande förhållanden på obestämd tid, helt i strid mot internationell rätt.

För mig som grön är det självklart att människor i behov av skydd från krig och förtryck ska få det. Vi måste stödja deras kamp för demokrati på plats, och vi måste hjälpa dem som tvingats fly på grund av kampen.

Anf. 14 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! Jag håller med om att det finns ett antal uttalanden från danska politiker som spretar åt olika håll och att en del av uttalandena verkar direkt mot den fria rörligheten. Den här uppfattningen delas av bland annat den före detta partiledaren för Venstre, Uffe Elleman-Jensen,

som skrev en skarp artikel i Berlingske Tidende häromdagen där han varnar för att Danmark kan bli en bromskloss inom EU.

Jag delar uppfattningen att det finns uttalanden från danska politiker som är illavarslande. Däremot litar jag på att den svenska regeringen ställer upp och står för den fria rörligheten som ett fundament i EU:s bygge, precis som också ministerrådet uttalade vid sitt senaste möte.

Det är bra, herr talman, att det finns en majoritet i riksdagen för att vi ska kunna gå vidare med den fria rörligheten i EU, för det är helt uppenbart att de europeiska länderna skulle förlora på att försämra kontakterna över gränserna. Tvärtom borde det bli ännu lättare än vad det är i dag att flytta fram och tillbaka över gränserna.

Det är inte alls så, som bland annat Sverigedemokraterna påstår, att människor kan flytta hur som helst inom EU nu heller. Man kan inte resa till ett annat EU-land och bli försörjd utan att ha ordnat jobb eller försörjning. De reglerna finns redan i dag, och det behövs inga system med köer, långa väntetider och dyrare vapentransporter. Och kontroll av brottsligheten sker som sagt genom polissamarbete över gränserna.

Uppenbarligen vill Sverigedemokraterna lämna Schengensamarbetet och införa passsvång i hela EU. Vänsterpartiet vill ju inte införa ökade gränskontroller men vill fortfarande lämna EU. Jag utgår då från att de i förlängningen också vill att EU ska upplösas. Det skulle innebära hårdare gränskontroller och mindre rörlighet inom EU. Och vad det framför allt skulle innebära om Vänsterpartiet fick sin vilja igenom och EU löstes upp är att situationen för de människor som är på flykt till Europa skulle försämrans mycket kraftigt.

Det finns en hel del övrigt att önska, och bland annat vi liberaler driver på för att förändra EU:s ibland väldigt restriktiva flyktingpolitik. Men den enda möjlighet som finns är europeiskt samarbete. Det är det som vi har börjat bygga upp, bland annat genom det Stockholmsprogram som formulerades under det svenska ordförandeskapet med till exempel ett program för en gemensam politik för vidarebosättning för så kallade kvotflyktingar genom FN:s försorg. Det är de stora flyktinggrupper som i dag inte har någon möjlighet att betala flyktingsmugglare eller på andra sätt ta sig till Europa. Skulle det programmet gå igenom kan EU ta emot ungefär 100 000 flyktingar på ett år.

Hela denna möjlighet till en gemensam flyktingpolitik som vilar på internationella konventioner hotas om länder börjar lämna EU. Så länge Vänsterpartiets krav på att lämna EU kvarstår är inte deras argument när det gäller flyktingpolitiken trovärdiga.

Det tål att sägas igen att för både Sverige och EU handlar vägen inte om att skapa en politik som bygger på att stänga in eller ute, utan den handlar om att se möjligheterna.

Anf. 15 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Vi får höra Sverigedemokraterna fortsätta argumentera för slumpmässiga kontroller vid gränsen till Danmark, men varken polisen eller tullen jobbar så. Det är fullkomligt omodernt. Sverigedemokraterna vill på något sätt backa in i framtiden.

Kom ihåg att vi i dag gör tio gånger mer beslag av narkotika än vi gjorde före EU-inträdet, då tullen jobbade på det sätt som Sverigedemo-

kraterna nu efterfrågar. Ni får gärna göra ett studiebesök hos tullen så kanske ni får bättre kunskap om hur de arbetar.

Varje år gör européer 1 240 000 000 resor mellan olika länder i Europa. Varje år görs det ca 34 miljoner resor in i Sverige. Och varje dag pendlar ungefär 25 000 människor över Öresund, till och från Danmark.

Dansk folkepartis partiledare, Pia Kjaersgaard, är väldigt nöjd med den överenskommelse som har gjorts med den danska regeringen. Hon beskrev det själv som ett återinförande av gränskontrollerna som de såg ut på 80-talet. Utöver att det är en märklig romantisering av 80-talet, när tullen över huvud taget inte var så effektiv som den är i dag, är det ett förödande angrepp på utvecklingen i Öresundsregionen.

På 80-talet, när vi åkte med färjan mellan Limhamn och Dragør för att ta oss till Danmark, hade vi visserligen den nordiska passunionen, men det var ändå ständiga kontroller och väntetider när man körde av färjan i Dragør. Mer eller mindre alla personer som reste in i landet kontrollerades på något sätt. Då var det väldigt få som pendlade till Danmark för att jobba eller studera. I dag är det fler än de som bor i en normalstor svensk kommun.

Om varje pendlare ska kontrolleras, på samma sätt som på 80-talet, är det helt enkelt så att Öresundsintegrationen, som den ser ut i dag, omöjliggörs. Det förslag som Dansk folkeparti förespråkar och Sverigedemokraterna stöder skulle vara fullständigt förödande för Öresundsintegrationen.

På morgonen och eftermiddagen går det sex tåg i timmen i vardera riktningen mellan Köpenhamn och Malmö med hundratals passagerare på varje tåg. Sverigedemokraterna får gärna berätta hur en gränskontroll som på 80-talet skulle fungera för alla dem som dagligen pendlar över sundet. Svaret är att det inte skulle fungera.

Det som ni föreslår skulle omöjliggöra den pendling som nu sker. Risken är stor att många svenskar, skåningar, skulle vara tvungna att säga upp sig från sitt danska jobb eller sluta studera på andra sidan Sundet. Det skulle bli effekten av det förslag som ni stöder. Men i och för sig är det kanske inte så konstigt att ett nationalistiskt parti inte är så intresserat av vad som händer i en region som Skåne.

Nu vet jag att debattören här, Kent Ekeröth, liksom jag är skåning, så åk hem till Skåne och berätta för skåningarna att ni vill stoppa den Öresundsintegration som pågår! Det är resultatet av det ni föreslår. Det är resultatet av er nationalistiska och protektionistiska politik.

Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! Skeppen lastade med sorg och förtvivlan är ett direkt resultat av EU:s migrationspolitik.

Vänsterpartiet har historiskt varit emot Schengen och för den nationella rätten till gränskontroll. Men oavsett detta, Ulf Nilsson, är Sverige nu en del av Schengensamarbetet, och Vänsterpartiet är fullt förmöget att se situationen som den är och arbeta för att man utifrån det läget ska ha bästa möjliga asylpolitik, och det är det vi gör. Vi tar ansvar för den situation som är i dag – även om vi möjligtvis har andra åsikter om det som gäller längre in i framtiden – och det är den vi diskuterar i dag.

Med Schengen försvann de nationella gränskontrollerna som sådana. I stället har militariseringen av EU:s yttre gränser trappats upp.

Beatrice Ask undrade varför Vänsterpartiet motsätter sig att Frontex får ytterligare resurser. Min motfråga, som egentligen också är svaret på hennes fråga, är naturligtvis varför den borgerliga regeringen konsekvent motsätter sig att arbeta för att Frontex personal utbildas i mänskliga rättigheter och asylrätt. Just här ligger problematiken; Frontex har ingen kompetens eller något mandat på asylområdet eller när det gäller mänskliga rättigheter, och de bidrar till att stänga gränserna.

Bristen på lagliga vägar in i Europa för asylsökande är den direkta anledningen till att listan jag visade upp här är så lång. Så skapas en desperation så avgrundsdjup att flyktingar är beredda att surra sig fast på lastbilers underrederna för att ta sig till Europa, och så skapas förutsättningar för flyktingsmugglare att tjäna pengar på läckande båtar och små utrymmen i lastbilar.

Herr talman! Förutom ökad yttre gränskontroll har vad som med fina ord kallas kompensatoriska åtgärder upprättats, det vill säga att inre utlänningskontroller i allt större utsträckning har använts repressivt mot migranter och flyktingar och ofta även minoriteter som till exempel romer.

Vi i Vänsterpartiet kämpar mot både militariseringen av EU:s yttre gränser och den inre utlänningskontrollen.

Herr talman! När nu länder som Danmark och Frankrike höjer rösterna för att dessutom återinföra nationella gränskontroller ska vi vara helt medvetna om att detta inte sker utifrån ett perspektiv där Schengen som sådant ifrågasätts. I stället vill man tillfredsställa främlingsfientliga krafter i det enskilda medlemslandet genom att ytterligare öka trycket mot migranter och flyktingar.

I Danmark hävdar Dansk folkeparti att återinförandet av nationella gränskontroller har som huvudsyfte att hålla borta kriminella invandrare. Allt annat är naivt. Det är bara att läsa den danska överenskommelsen för att se det för vad det är. Först efter att övriga europeiska länder ifrågasatt om detta är förenligt med Schengen har den danska regeringen börjat tala om att stävja smuggling och trafficking. Budskapet från Dansk folkeparti är dock glasklart i sin rasism. Utländska medborgare är per definition misstänkta brottslingar som ska hållas borta.

I Frankrike och Italien talas om att man ska kunna återinföra nationella gränskontroller vid exceptionella omständigheter, och man antyder en pågående flykting- och migrantvåg av stora mått. Sanningen är dock att främst Grekland och Italien under längre tid fullständigt misskött mottagandet av flyktingar och migranter. Endast en liten del av flyktingarna från Nordafrika har kommit hit.

Kraven på återinförande av nationella gränskontroller skulle alltså bilda ytterligare en repressiv och diskriminerande dimension i migrationspolitiken – och det är just vad det är till för, utifrån SD:s perspektiv. Förslagen är endast en eftergift till främlingsfientliga partier som Dansk folkeparti i Danmark och SD här i Sverige.

Herr talman! Sådan politik ställer Vänsterpartiet aldrig upp på. Jag tror och hoppas att det även gäller övriga seriösa partier i kammaren.

Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Sverigedemokraterna blandar ihop två olika frågor i debatten i dag. Jag vet inte om man kan kalla det ett mischmasch av olika

åsikter, men det är två bollar. Det ena är hur vi hanterar kriminalitet över gränserna. Det andra är hur vi agerar gentemot flyktingar och migranter. Vi ska bekämpa kriminalitet, men vi ska ha en öppenhet för människor som flyr för sina liv.

Kent Ekeröth sade i sina första inlägg något om att Sverigedemokraterna ser en gynnsam utveckling inom EU, underförstått att det är bra med nationalism och stängda gränser mellan länderna. Det låter kanske bra och tryggt för vissa människor, men är det realistiskt och önskvärt med stängda gränser i globaliseringens tidevarv, Kent Ekeröth?

Kriminella som vill igenom gränserna tar sig igenom, precis som ministern sade tidigare. Brottsligheten måste bekämpas på andra sätt än med stängda gränser.

Sverigedemokraterna sade vidare ungefär att öppna gränser bara gynnar kriminella, underförstått att alla som är utanför Sveriges gränser är kriminella eller potentiella kriminella. Det är befängt och visar på en människosyn som förskräcker.

Danmark vill införa skärpta gränskontroller mot Sverige. Det skulle slå hårt mot dem som pendlar över sundet. Att svenska pendlare riskerar att stoppas, tvingas visa pass och utfrågas skulle vara förödande för integrationen i Öresundsregionen. Allt riskeras om gränskontrollerna över Sundet införs. Bakgrunden är den danska regeringens beslut att kapitulera för främlingsfientliga Dansk folkeparti som kräver stränga gränskontroller för att kunna stödja regeringens långsiktiga ekonomiska politik.

Dansk folkeparti menar att gränskontroller måste till för att minska den illegala handeln med droger, vapen och människor. Att bygga murar mellan länder är dock helt fel väg att gå, enligt oss kristdemokrater. För att motverka brottsligheten som rör sig över nationsgränserna krävs i stället, som tidigare sagts i debatten, samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter som polis, tull och åklagarväsen.

Det återstår att se hur EU-kommissionen kommer att bedöma Danmarks nya regler och om det danska förslaget kan omfattas av det undantag som finns. Det är knappast troligt då själva syftet med det danska förslaget är ökade permanenta gränskontroller mot Sverige och Tyskland.

Låt oss hoppas att danskarna tar sitt förnuft till fånga och skrotar sitt förslag så att människor kan fortsätta resa obehindrat över Öresund. Det är viktigt för både Sverige och Danmark om vi ska kunna behålla stabiliteten i ekonomin och värna konkurrenskraften.

Det fria resandet är avgörande för att vi ska kunna möta globaliseringens utmaningar. Genom nya gränskontroller ger vi inte bara vika för en skrämmande människosyn; det är också dåligt för våra länders utveckling.

Herr talman! Låt oss fortsätta värna öppna gränser i Sverige!

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Sverige har haft glädjen att njuta av tullfrihet i Norden under många år. Det är inga större problem med det. Att det ska vara så märkvärdigt och otäckt för vissa att vi försöker ta steget och vidga den fria rörligheten, med de goda erfarenheter vi har i Norden av detta, har jag svårt att förstå.

Vi är inte heller sju partier mot Sverigedemokraterna. Problemet med er sverigedemokrater är att ni i denna debatt blandar ihop allt i en enda kökknödding. Det gör inte vi andra. Vi är dock inte överens i alla de olika sakfrågorna utan skulle kunna ha både en och två debatter om det.

Marie Granlund vill ha bättre besked från regeringen. Jag försökte i min inledning, men det är svårt att ha en klar hållning till kommissionens förslag som kommer först i september.

Vi behöver inte heller spekulera i olika länders uppfattning om en mekanism som skulle öka möjligheten för någon typ av inre gränskontroll som inte finns i dag. När vi tittar på slutsatserna från Europeiska rådet är det tydligt att man är helt överens om att man vill ha någon typ av mekanism för att kunna svara i situationer då det råder exceptionella omständigheter. Hur det ska vara säger man inget om, men kommissionen återkommer i september. Då får vi möjlighet att ta del av det, vilket är viktigt.

Jag har försökt framhålla regeringens bestämda uppfattning att den fria rörligheten ska värnas och att reglerna för brottsbekämpning ska vara entydiga. Där finns det i dag utrymme för vissa tolkningar, vilket kan vara bekymmersamt. Vi tycker vidare att man bara i undantagsfall kan tänka sig beslut som vill skärpa reglerna när det gäller inre gräns.

Regeringen är även av den bestämda uppfattningen att vi tillsammans och solidariskt måste möta de utmaningar vi ställs inför med anledning av olika migrationsströmmar.

Anf. 19 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Beatrice Ask sade att Sverige visst har en handlingsplan mot detta och att man lägger ned så och så många miljoner på det. Men handlingsplanen gäller den människohandel som har sexuella ändamål, alltså när man tar kvinnor och säljer dem som, i princip, sexslavar. Det finns dock ingen handlingsplan mot annan illegal invandring. 22 av 27 EU-länder har en sådan handlingsplan; Sverige har det inte.

Folk inbillar sig en massa saker om oss sverigedemokrater. Folk i kammaren argumenterar närmast mot sig själva. Vi säger att Sverige självt ska få avgöra när och hur gränserna kontrolleras. Hur det görs, slumpmässigt, systematiskt eller på andra sätt, ska vara upp till det enskilda landet. Det ska vara upp till Sverige att avgöra detta.

När vi säger det här påstår ni andra att vi vill bygga murar, stänga in och isolera Sverige, säga upp kontakten med alla andra länder och inte låta folk plugga eller resa någon annanstans. Det har vi givetvis aldrig sagt. Det vi säger är att Sverige ska ha rätt att kontrollera sina gränser på sitt sätt – inget annat.

Det är fantastiskt hur folk kan fantisera ihop en massa saker om oss. Jag tror att det beror på att man inte vet hur man ska argumentera emot om man inte kan måla upp skräckscenarier om att vi ska bygga upp en stor mur och aldrig se någon annan i hela världen. Det är sorgligt och tyder på brist på argument från motståndarsidan.

Som jag nämnde inledningsvis är vi glada över utvecklingen runt om i Europa. Vi gläds åt att nationalistiska partier som inser att massinvandringspolitik och slapphet mot till exempel illegal invandring inte kan tolereras längre går framåt. Det är också en positiv utveckling att dessa idéer får allt större genomslag i Europa när man inser vikten av att kon-

trollera sina gränser och vem som kommer in i landet för att kunna upprätthålla trygghet. Vi hoppas att denna utveckling fortsätter, och vi tror att den även når Sverige inom kort.

Anf. 20 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag förstår att justitieministern inte i detalj kan kommentera ett förslag som inte finns. Jag hade ändå hoppats att justitieministern skulle reagera på det som just nu är på gång i Europa. Det finns en speciell anledning till att kommissionen går ut med ett meddelande om att man ska se över Schengenreglerna. Det är klart att man kan se över Schengenreglerna. De flesta system behöver ses över med jämna mellanrum för att bli bättre, effektivare och smartare, men utgångspunkten är en situation som är ganska förskräckande. Det är det som föranleder att kommissionär Cecilia Malmström plötsligt går ut med ett kommissionsmeddelande om att man ska se över detta.

Anledningen är att 25 000 flyktingar av 1 miljon har kommit till Europa. Jag tycker inte att det är tillfredsställande att man ska se över det av den anledningen. Det finns redan en mekanism som man kan använda vid akuta situationer. Vi har också ett massflyktsdirektiv som regeringen tidigare har hävdat inte behöver användas. Det blir ett moment 22: Vi ska inte använda massflyktsdirektivet. Vi har en mekanism redan i dag, ändå ska vi se över detta.

Man spelar ju med de främlingsfientliga krafter som finns i Europa och som driver vissa länder framför sig, som Italien, Frankrike och nu också Danmark. Jag hade önskat att justitieministern hade tagit avstånd från detta. Jag är övertygad om att om Europa ska komma på fötter handlar det inte om att stänga in mer. Det handlar om att öppna. Vi tycker att broar är bättre än murar.

Anf. 21 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Att människor flyr för sina liv borde vara en anledning för Europas ledare att samlas och diskutera hur vi kan hjälpa människor. I stället är det en anledning för dem att samlas och diskutera hur vi kan bli bättre på att hindra människor att komma hit.

Under våren har hundratals människor dött när de har försökt ta sig över Medelhavet till Europa. De har flytt undan krig och död eller tagit sig hit i hopp om arbete och en bättre framtid. I stället för att mötas av en hjälpare hand har de mötts av murar. Nu vill Sverigedemokraterna diskutera hur vi kan bygga de murarna ännu högre.

Europas historia innehåller många svarta kapitel. När framtida historieboksförfattare ska sammanfatta det tidiga 2000-talet hoppas jag att det inte blir ytterligare ett. Vi har chans att skapa ett kapitel baserat på medmänsklighet och respekt för människovärdet, ett kapitel där vi visar att de internationella konventioner och mänskliga rättigheter vi så stolt talar om är mer än tomma slagord. Vi kan skapa ett kapitel där Europeiska unionen visar sig vara det demokratiska fredsprojekt som så många vill beskriva det som.

Vill vi skriva ett sådant kapitel kan vi inte återinföra gränskontroller, utrusta en gränskontrollarmé med helikoptrar och hindra människor att över huvud taget söka asyl. Vi måste tydligt värna migration och rörlig-

het, skapa lagliga vägar att ta sig till Europa och se till att den vackra politiska retoriken motsvarar den faktiska politiken.

Prot. 2010/11:123
28 juni

Anf. 22 ULF NILSSON (FP):

Herr talman! I dag har vi framför allt diskuterat EU:s inre gränskontroller. Jag vill nämna att nästa utmaning är att se över öppenheten mellan EU och omvärlden i stället för att diskutera hur vi ska begränsa mellan EU-länderna.

Regeringen har tillsatt en utredning, Cirkulär migration och utveckling, som lämnade ett förslag under våren. Man har föreslagit en rad liberala reformer som inom den lagreglerade invandringen öppnar för ökade möjligheter att flytta både till och från Sverige. Jag deltog i den utredningen och tycker att man kom med många positiva förslag. Jag hoppas att regeringen tar upp dem framöver.

Trots alla problem och utmaningar vill jag påstå att vi i dag har ett bättre och fredligare Europa än någonsin. Det är inte så mycket att vara rädd för som Sverigedemokraterna målar upp. I alla europeiska länder finns det nya nationella rörelser som lever på att skapa fruktan för omvärlden och som vill skapa en falsk trygghet genom att lägga taggtråd runt sitt land. Som tur är går de flesta människor inte med på det. Som tur är inser de flesta att gammaldags, kortsiktig nationalistisk politik aldrig har varit framgångsrik, och att en politik med framtidstro måste bygga på öppenhet mot omvärlden.

Anf. 23 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Det är intressant att Sverigedemokraterna nu försöker förklara bort sina tidigare uttalanden om det danska förslaget och hyllningarna till Dansk folkeparti för att de vill återinföra gränskontroller som man hade på 80-talet. Tycker inte Sverigedemokraterna som Dansk folkeparti i den här frågan längre? Har ni ändrat er i den här frågan också, precis som förra veckan, när det gällde anmälningsplikt för huli-ganer? Är det så illa att ni inte ens förstår konsekvenserna av era egna förslag, som när ni lade ett förslag om att spara 150 miljoner kronor på polisen? Det blir knappast mer gränskontroller av personer om man sparar in på polisen.

Den danska tullen är inte lika effektiv som den svenska. Den är heller inte så stor. För vår del får Danmark gärna anställa fler tullare som jobbar effektivare för att stoppa narkotika. Det vore bra även för Sverige. Men lägg ned förslaget om systematiska personkontroller!

Vi i Centerpartiet vill ha ett öppet Sverige, ett öppet Europa och också ett öppet Danmark. Vi vill ha ett Danmark där svenskar även fortsättningsvis har friheten att pendla till jobb eller studier utan att ständigt stoppas och kontrolleras. Jag tycker verkligen om Danmark som land. Jag tycker att det är tråkigt att den svenska och europeiska bilden av Danmark blir att det är ett slutet land med rädsla för det okända. Det är en bild som också allt fler danskar oroar sig för.

Danmark håller just nu på att få nya vänner i Europa. Det är partier som ställer sig bakom det danska förslaget. Det är till exempel det franska Front National med Jean-Marie Le Pen i täten, Jörg Haiders tidigare parti i Österrike, FPÖ, och Geert Wilders holländska parti PVV som hyllar det här förslaget. Och det är Sverigedemokraterna – det är ni

*Aktuell debatt:
Gränskontroller i
Europa*

som vill stänga gränser och ta ifrån alla svenskar, danskar och andra européer möjligheten att fritt resa inom EU.

Anf. 24 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! I dag har vi fått höra många goda argument för hur ineffektiv passkontroll är för att bekämpa brottslighet. Vi har fått höra många goda argument för varför vi ska behålla fri rörlighet i Norden och Europa. Vi har fått höra många goda argument, men oavsett vilka argument som framförts här i dag är det ganska nyttolöst eftersom SD:s syfte är ett helt annat. Sverigedemokraternas syfte är, i vanlig ordning, att dela upp människor i vi och de. Det sätts svepande likhetstecken mellan brottslighet, vapen, sexuell exploatering och invandring – svepande, inte konkret. Det sätts likhetstecken mellan trygghet och slutenhet – att sätta upp gränser. Just så fungerar främlingsfientlig retorik.

Verkliga problem som 15 000 döda migranter sedan 1993 bryr sig inte SD om för det fungerar inte i vi-och-de-tänkandet.

Men det viktiga för mig i dag är att fråga: Bryr sig övriga partier om denna fråga? Hur lång ska listan bli under detta år? Hur lång ska listan bli nästa år? För mig är det en kärnfråga och en diskussion som Vänsterpartiet gärna tar om hur gränserna för Europa ska se ut nu och i framtiden.

Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Sverigedemokraterna vill att gränskontroller återinförs i Sverige och i Europa. Vi kristdemokrater tror att det är ett stort misstag att föreslå något sådant. Att människor från andra delar av världen kan komma hit och arbeta utan en massa regelkrångel leder till ökad rörlighet på arbetsmarknaden och ökad öppenhet mot omvärlden. Men det är också positivt för både enskilda och det svenska samhället.

Att EU-länderna runt Medelhavet har fått ta emot ett stort antal flyktingar från Nordafrika det senaste halvåret beror på att Europas länder har agerat tvärtemot solidaritetstanken som annars bär upp EU. Länder som Malta, Italien och Grekland ligger vid EU:s yttre gräns och tar emot oproportionerligt många flyktingar. Bördan måste naturligtvis fördelas rättvist. Men kollektiva åtgärder har faktiskt vidtagits, och de medlemsstater som är berörda av migrationsströmmar har fått ekonomisk hjälp bland annat från Gränsfonden och Flyktingfonden. Men vi kan göra mer där.

Lösningen på flyktingströmmarna är inte som Sverigedemokraterna föreslår utökade gränskontroller utan i stället ett slut på konflikterna i Nordafrika. De som nu störtar sina diktatoriska ledare och tar första steget mot demokrati men också en ökad marknadsekonomi behöver vårt stöd för att utvecklas till välfärdssamhällen. Bara på så sätt kan vi påverka flyktingströmmarna över Medelhavet.

I det korta perspektivet är det därför viktigt att vi EU-medlemsstater visar ökad solidaritet och hjälper till för att vidarebosätta fler flyktingar. Men att Sverige har öppna gränser mot omvärlden berikar vårt land och säkerställer att vi i framtiden kan ha en fortsatt bra tillväxt och kan upprätthålla en välfärd. Därför, herr talman, vill vi kristdemokrater fortsätta att slåss för ett öppet samhälle och ett öppet Sverige med öppna gränser.

Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Denna debatt har tydligt visat att det finns två alternativa sätt att möta framtiden på. Det ena innebär att vi låser dörren, slänger nyckeln och stannar hemma och avskärmar oss från omvärlden i tron att det löser alla problem. Det andra innebär att vi slår vakt om öppenheten och de framsteg som vi uppnått gemensamt i Europa – fri rörlighet för människor, varor, arbetskraft och investeringar – samtidigt som vi ser nyktert på de utmaningar och svårigheter som det kan innebära och säkerställer att alla solidariskt följer de regler som behövs för att detta ska fungera.

Att åter montera upp gränsbommar mellan EU:s medlemsländer är fel väg att gå. Den fria rörligheten för människor i EU är ett viktigt värde som inte får kompromissas bort. Det är lite grann ett svar på frågan om regeringens hållning som flera har ställt. Tidsbestämmelserna är ganska snäva även här i riksdagen. Vi har inte sett den tidigare järnridån monteras ned för att vi ska bygga nya gränser i Europa. Det är viktigt att ha som ledstjärna.

Samtidigt måste Schengensamarbetet bygga på att medlemsstaterna känner förtroende för varandras kapacitet att kontrollera den gemensamma yttre gränsen. Detta förtroende är avgörande för att vi ska kunna garantera den grundläggande rätten till fri rörlighet för personer i EU. Om det inte fungerar måste det finnas åtgärder att vidta som vi kan vara överens om. Det är det som diskussionen just nu handlar om och där vi ska förvänta oss någon typ av förslag från kommissionen så småningom. Då måste vi ha grundhållningen att inte låsa dörren utan faktiskt ta vara på friheten.

Den som dessutom tror att brottsbekämpning i en globaliserad värld handlar om att göra så mycket som möjligt själv hemma och låsa dörren igen är fel ute. Det är samarbete som måste utvecklas. Det polissamarbete som finns i EU är oerhört viktigt att utveckla.

Jag tackar för en intressant debatt.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 21 juni.

3 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Hillevi Larsson* (S) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 juli, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Luciano Astudillo* (S).

*Aktuell debatt:
Gränskontroller i
Europa*

4 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2010/11:FPM123 Meddelande om stärkta rättigheter för brottsoffer i EU
KOM(2011)274 till justitieutskottet
2010/11:FPM124 Direktiv om miniminormer för brottsoffers rättigheter
KOM(2011)275 till justitieutskottet
2010/11:FPM125 Förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden *KOM(2011)276* till justitieutskottet

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2010/11:159 till justitieutskottet

Motioner
2010/11:C8 till civilutskottet
2010/11:MJ7 till miljö- och jordbruksutskottet

EU-dokument
KOM(2011)303 till utrikesutskottet

Svar på interpellation

6 § Svar på interpellation 2010/11:435 om it i skolan

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att underlätta för elever och lärare att ta del av det nya digitala samhället.

Jag delar interpellantens uppfattning att skolan är och bör vara en viktig del av det moderna informationssamhället. Att eleverna ska ges nödvändiga kunskaper för detta framgår också av de nya läroplanerna för skolväsendet.

I de nya lärar- och förskollärarytbildningarna införs tydligare krav på digital kompetens. Men också redan verksamma lärare måste få möjlighet att utveckla sin it-kompetens. Därför har Statens skolverk, som en del i sitt uppdrag att främja utvecklingen och användningen av it i skolor, genomfört kompetensutveckling i praktisk it för pedagoger och skolledare, den så kallade PIM-satsningen. Inom ramen för Lärarlyftet har det också funnits möjlighet för lärare att fortbilda sig inom it.

Regeringen har vidare gett Skolverket i uppdrag att kontinuerligt följa upp barns, elevers och lärares it-användning och it-kompetens i förskola, skola och vuxenutbildning. Uppföljningen ska även avse skolornas administrativa it-användning. Dessutom ska uppföljningen avse åtgärder för att med hjälp av it kommunicera skolans och verksamhetens arbete med hemmen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet vart tredje år, nästa gång senast i april 2013.

När det gäller frågan om tillgången till datorer för lärare och elever i skolan är detta dock enligt gällande ansvarsfördelning en fråga för skolans huvudmän.

Prot. 2010/11:123
28 juni

Svar på interpellation

Anf. 28 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag tackar utbildningsminister Jan Björklund för svaret.

Vi har ett problem eftersom vi har en stor digital klyfta. Men vi har också många spännande utmaningar. Framtidens jobb innebär att man ska kunna it. Man ska kunna hantera it oavsett vilken typ av terminal eller dator det är eller om det är en inbyggd programmerare på en motor-komponent. Det kommer att förväntas av alla arbetstagare i framtiden att de kan det.

En del barn föds med en Ipad i vaggan. Det är en naturlig del i leken och en naturlig del i utvecklingen att man klappar eller matar en elektronisk katt. Det är roligt för barn att ta del av det. Men andra barn måste köa och kanske inte ens får ta del av en dator förrän de börjar skolan. Det finns barn som får vänta i sina hem för att få tillgång till datorn på grund av att de har många syskon. Om de har en dator i hemmet kanske de måste vänta länge innan de får göra sin läxa eller innan de får möjlighet att lämna sitt hemprov. Många elever förväntas nu leverera det som de har gjort elektroniskt hemifrån. Man kan få sitta kvar i skolan och göra sin hemuppgift på skolans bibliotek. Men vi har stora skillnader i samhället.

Vi vill bejaka det digitala samhället, och vi ser fördelarna. Sverige ska ligga i framkant. Vi ligger i framkant när det gäller takten i utbyggnaden som vi satte i gång för ett tiotal år sedan.

Tyvärr har skolan halkat efter. Nu är det andra nationer som drar ifrån. I Indien, Kina och USA och i många länder i Europa är digital undervisning, it-kunskap, en naturlig del i skolan. Men Sverige är inte längre lika mycket på. Om det har att göra med utbildningsministerns ointresse eller om det har att göra med något annat vet inte jag.

Sverige behöver en strategi på nationell nivå för it i skolan. Det skulle göra att vi kunde flytta fram positionerna.

Jan Björklund hänvisar till att det är kommunerna själva som ska avgöra det här och bestämma vilka hjälpmedel som ska köpas in. Jag förnekar inte det, men när det gäller att minska den digitala klyftan skulle det underlätta om alla kommuner fick en strategi att sträva efter – att vi hade någon nationellt som pekar med hela handen och talar om att vi ligger i framkant och att det ska så förbli. Sverige är en it-nation. Vi tar den digitala agendan på allvar. Därför ska Sveriges elever också få ta del av det.

Det finns många skolor som visar på många goda exempel. Det välkomnar jag. På många skolor är det fullkomligt naturligt att varje elev har en dator eller kan göra läxorna innan eleven går hem från skolan. Att man i hemmen, precis som lärarna får, får ta del av detta är fantastiskt bra.

Men det hela haltar. Det sägs att bara var tionde elev använder datorn till exempel i matematikkunskap. Just i matematik är det alldeles förträffligt att använda sig av en dator eftersom man senare i arbetslivet kommer att göra det.

Sverige måste överleva som it-nation i en allt hårdare global konkurrens. Vi kan klara det eftersom Sverige så länge legat i framkant. Ni avskaffade hem-pc-reformen. Tidigare It i skolan, ITIS, har avskaffats. Men it ska utgöra en naturlig del i skolan. Tyvärr är det inte så på alla skolor. Jag skulle vilja att Jan Björklund tar upp den tappade handsken och sätter upp en nationell it-strategi.

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag undrar varifrån Monica Green får underlag till alla sina påståenden. Jag skulle gärna vilja höra varifrån de kommer.

I dag – just nu, i denna stund – presenterar Skolverket en mycket stor internationell utvärdering av digital kompetens i skolan. Den visar att Sverige i den industrialiserade världen finns bland de bästa länderna. Sverige ligger klart över genomsnittet.

Just nu när vi står här presenteras denna PISA-rapport. Det är de som gör de stora internationella studierna. Det finns länder som ligger före Sverige – så är det – men det har inte att göra med att man, som Monica Green här talar om, har fler burkar i klassrummet. Det är inte tekniken det är fråga om, utan det handlar om förmågan att hantera detta. Det är inte fråga om antalet burkar, sladdar, knappar och olika utrustningar.

Det är inte knapptryckningen det handlar om när det gäller att ha digital kompetens, Monica Green. Det är inte det centrala för ungdomarna, men så kan det vara för äldre personer med en massa allmänbildning och kunskap i övrigt men som blir rädda för utrustningen. Så är det inte med ungdomarna. Knapptryckningen är, som sagt, inte problemet. Problemet är vad du ska leta efter när du väl satt på datorn. Du har en miljon hemsidor och en oändlig information.

Det krävs något mer än att trycka på knappar när det gäller det som du ska leta efter. Det krävs då läsförmåga, kompetens att navigera, allmänbildning samt kunskaper för att förstå och ifrågasätta – ett kritiskt tänkande i förhållande till det man läser. Det är det som ska utvärderas. Antalet burkar är inte det centrala.

Jag har inte sett någon utvärdering av antalet utrustningar i skolan. Det varierar mellan olika skolor. Det centrala är den digitala förmågan. Denna är nu utvärderad. Sverige ligger mycket bra till.

Skolverket skriver i sitt pressmeddelande som nu ligger ute på nätet att de som misslyckas är de som har svag läsförmåga och de som har svag allmänbildning.

När dessa personer väl ser alla hemsidor vet de inte vad de ska läsa, vad de ska ta del av. Det är inte den tekniska förmågan, Monica Green, som det handlar om. Att sätta på datorn klarar ungdomarna. Digital kompetens är detta med att ta till sig den oändliga informationen och att navigera och manövrera – inte knapptryckandet; då har man missförstått detta. Knapptryckandet är bara ett medel.

Vi ligger alltså mycket bra till. Ska vi förbättra oss gäller det den allmänna kunskapen – läsförmåga, allmänbildning och kunskaper för att kunna använda all den information som finns på nätet. Det är där som skolan kommer till korta, och det är det som gör att vi inte ligger i absoluta toppen. Men vi ligger klart över genomsnittet bland de industrialiserade länderna enligt den stora utvärdering som i dag presenteras.

Anf. 30 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det var väldigt vad Jan Björklund snedtände i debatten här. Kan det här möjligen vara en öm tå? Kan det vara så att Jan Björklund själv känner att han inte hänger med i den här utvecklingen?

Jan Björklund undrar varifrån jag får mina kunskaper. Ja, dessa får jag bland annat från Skolverket självt. Det är där man säger att bara var tionde elev använder sig av dator när det gäller matematikkunskap. Det är till och med så att Skolverket självt säger att det behövs en nationell it-strategi.

Vilka fler är det som ger mig information? Ja, bland annat får jag information från Falkenberg, årets it-kommun 2010, och från Telia Sonera. Stiftelsen Datorn i Utbildningen har också gett mig information. Dessutom har Seko gett mig information, likaså Unionen och väldigt många bloggare som jag har kontakt med.

Jag känner till mycket av den digitala världen och vet mycket väl att det inte handlar om att trycka på knappar. Det kan barnen och eleverna. Det handlar i stället om det bakomliggande.

Jan Björklund tycker att det räcker med att ligga strax över genomsnittet. Vad jag menar är att vi ska ligga i topp. Man kan inte vara nöjd med att en rapport i dag presenteras där det sägs att vi ligger strax över genomsnittet. Vi ska höra till de främsta. Vi ska ligga i topp, för det gör vi när det gäller utbyggnadstakt och så mycket annat inom it-utveckling. Vi ska ligga i topp när det gäller e-hälsa och så vidare. Vi ska även ta till oss it i vården. Således måste också skolan hänga med.

Om Jan Björklund tror att det handlar om sladdar och apparater har han nog fel. Om Jan Björklund tror att jag talar om det har han alltså missuppfattat mig. I min interpellation skriver jag inte om det, utan jag skriver om att lärarna och eleverna måste kunna vara med och lära sig mer och ta till sig digital kompetens.

För elever med skrivsvårigheter är datorn ett fantastiskt bra hjälpmedel. Man kan förstora texten, och det finns program som på ett mycket pedagogiskt och bra sätt hjälper eleven att lära sig saker. Datorn är ett fantastiskt bra hjälpmedel just för elever med läs- och skrivsvårigheter. De eleverna behöver datorn ännu mer.

Jag talar om den digitala klyftan, om att inte alla elever har samma möjligheter och om att inte alla kommuner väljer att satsa på detta.

I dag har jag fått exempel på kommuner som funderar på att skaffa bärbara datorer till eleverna och i stället lägga ned skolbiblioteket. När kommuner gör sådana felval är de fel ute.

Det behövs en nationell strategi som visar att man inte kan välja bort ett bibliotek för att ge eleven en dator. Eleverna behöver ha tillgång till bra it-kompetens och därmed till goda tekniska möjligheter. Således behöver skolorna se till att eleverna har sådana möjligheter. Man ska definitivt inte välja bort ett bibliotek och den kunniga personalen där. Vi måste se till att eleverna har den här möjligheten. Vi vill inte att någon ska hamna i bakvatten eller att man därför att dator saknas får vänta i tio timmar på att få lämna in en hemuppgift.

Svar på interpellation

Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Jag vill att Sverige ska ligga i topp när det gäller utbildningsresultat. Det är vad hela denna regerings utbildningspolitik går ut på – i kontrast till den tidigare utbildningspolitiken; Sverige sjönk ju som en sten varje gång det kom nya internationella utvärderingar.

Kan vi inte vara lite glada? I dag kom en mätning som visar att Sverige ligger väldigt bra till när det gäller digital kompetens. Kan vi inte vara lite glada över det, Monica Green? Här har vi en grej som visar att vi inte är dåliga. Här är vi bra, men vi kan bli ännu bättre. Mitt mål är att vi ska ligga i topp.

Skolverket och PISA, OECD:s stora utbildningsorganisation, säger i dag följande om vad som fattas för att vi ska kunna i topp:

”För att bli en god läsare av digitala texter krävs samma grundläggande kunskaper i läsförståelse som vid vanlig traditionell läsning. Det vill säga ordkunskap, att förstå och att tolka texter och där är flickorna fortfarande bättre.”

Den digitala klyfta som Monica Green beskriver handlar väldigt mycket om att pojkar i största allmänhet är sämre läsare. Det är ingen skillnad vare sig man läser böcker eller man läser på datorn.

Monica Green talar om 1990-talets ITIS-projekt i romantiska ordalag. Jag tyckte att det var bra. Det handlade i hög grad om att det inte fanns någon utrustning i skolorna. ITIS-projektet handlade om att förse skolorna med utrustning, och den måste sedan moderniseras. Det var en massiv satsning för att i en första omgång förse skolorna med datorer och teknisk utrustning.

Men vi är förbi den debatten, Monica Green. Eleverna går in på datorn, men nu handlar det om att de ska förstå det som finns där. Då är det traditionell skolundervisning som behövs. Om det står på en hemsida att Förintelsen, judeutrotningen, inte har existerat hjälper det inte att man kan knappa sig fram och läsa det. Man måste ha en allmänbildning med historiekunskaper för att förstå att det är fel. Det kritiska tänkandet handlar inte om teknisk kunskap eller tekniskt manövrerande. Det handlar om att man har kunskaper att förstå och ta till sig information. Det är detta som Skolverket och OECD skriver.

Den digitala utvecklingen av svensk skola handlar, om vi ska tro Skolverket och OECD, och dem tror jag på, om vanliga grundläggande kunskaper i olika ämnen, så att man ska förstå det man läser.

När det gäller den tekniska utrustningen är det som med all annan infrastruktur i skolorna – lokaler, böcker och allt annat. Socialdemokraterna har bestämt att det är kommunerna som har ansvaret. Då är det 280 kommuner som ansvarar för detta. Jag är emot kommunaliseringen och vill återförstatliga skolan, men om det nu är så bra med kommunalisering, Monica Green, varför kräver ni att jag ska peka med hela handen och rätta till det varje gång en kommun fattar ett felaktigt beslut? Varför är ni för den kommunaliserade skolan egentligen?

Anf. 32 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är vi för att vi tror på demokratin, och vi tycker att det ska synas hur man styr en kommun. Men det behövs i alla fall tydliga riktlinjer. Man kan inte lägga händerna på ryggen och säga att det är 280

kommuner som ska styra själva. Man kan som skolminister faktiskt tala om hur en nationell it-strategi i skolan ska se ut.

Om det nu är som Jan Björklund säger, att det är skolans resultat och kunskap som eleverna ska ha, är det ju synd att de tappar i det. Jag vet att Jan Björklund brukar säga att det är sossarnas fel. Det kommer han att säga i 20 år innan eleverna har vuxit upp. Han kommer alltid att skylla på sossarna, eller åtminstone i 20 år. Nu tappar eleverna i kunskap, och vi behöver rätta till det.

Det fiffiga med detta är att om eleverna har möjlighet till it i skolan kan de förbättra sina kunskaper just för att det är ett så bra hjälpmedel. It i sig är naturligtvis inte bara ett hjälpmedel utan en samhällsomvandlande kraft, men det är också ett mycket bra hjälpmedel, bland annat för de elever som har det svårt i skolan.

Det finns en massa bra instrument för att stödja de eleverna, men då behöver lärarna kunna detta, och de känner ibland att de inte kan lika mycket som eleverna. Då känner de lite dåligt självförtroende och vågar inte riktigt ställa sig upp och undervisa eleverna. Det går dock att rätta till, för elever och lärare kan faktiskt tillsammans lära sig saker och ting och flytta fram positionerna i en klass ihop och stötta varandra.

Det går alltså om man vill. Jag hoppas att Jan Björklund särskilt efter den här debatten vill fortsätta med att se till att Sverige ligger i framkant även när det gäller it i skolan.

Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr talman! Absolut, det är regeringens avsikt. Vi ska ligga i framkant när det gäller utbildningsresultat, också när det gäller digitala resultat. Då är det glädjande att vi ligger i framkant här, till skillnad från på många andra områden, där vår placering har rasat under decennier. Här ligger vi i framkant, och det ska vi fortsätta göra.

Jag förstår att Monica Green inte har hunnit läsa den stora utvärdering från OECD och Skolverket som kommer i dag. Gå hem och läs den, så ska vi debattera det här på nytt! Då tror jag att vår gemensamma slutsats kommer att bli att det centrala för att lyfta resultatet när det gäller digital kompetens inte är handhavande av teknik utan läsförståelse, läskunskap och förmågan att sovra i all den information som finns på nätet.

Det är skillnad mellan information och kunskap. Information finns det ett överflöd av på nätet, men att vaska ut det som är nyttig kunskap är den förmåga som många elever saknar. Det handlar till sist om att vara en kunnig, allmänbildad person. Det är inte teknik och knaptryckande det handlar om.

Sedan måste det finnas teknik, naturligtvis, och där ligger Sverige också bra till, men jag är medveten om att kommunaliseringen innebär att villkoren ser olika ut i olika kommuner. Det måste väl ha varit själva idén med kommunalisering att det skulle se lite olika ut? Ska det se exakt likadant ut överallt bör skolan vara statlig. Det är min slutsats.

Det är inte jag som har bestämt om kommunaliseringen. Det är det andra som har gjort.

Målet är att eleverna ska lära sig mycket. Vi ligger bra till. Ska vi förbättra oss ännu mer skriver OECD och Skolverket att det då inte handlar om teknisk kompetens utan om att eleverna ska ha en allmänbildning

så att de kan sovra i informationen på nätet. Det är det som är det centrala att gå vidare med.

Till sist, Monica Green, handlar det om att för att nå högsta möjliga mål också i digital förmåga återupprätta en kunskapsskola.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 11.05 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00, då statsminister Fredrik Reinfeldt (M) skulle lämna information från Europeiska rådets möte den 23 och 24 juni.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

Information från regeringen

7 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 23 och 24 juni

Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ärade ledamöter! EU:s stats- och regeringschefer möttes i torsdags och fredags för det sedvanliga midsommartoppmötet under ledning av den valde ordföranden Herman Van Rompuy. Det var ett toppmöte som hade att hantera de fortsatt svåra följderna av Europas finansiella och ekonomiska kris, denna gång framför allt i Grekland. Men det var ett toppmöte som också lyckades blicka framåt genom att diskutera de olika europeiska ekonomiska ramverk som successivt satts på plats för att undvika framtida kriser.

Den andra dominerande frågan på toppmötets dagordning var asyl- och migrationsfrågorna. Detta ledde till en längre diskussion om framför allt Schengenreglernas framtida utformning. Slutligen diskuterades också utvecklingen i Nordafrika och Mellanöstern.

Herr talman! Under torsdagskvällen fördes en intressant diskussion om den framtida ekonomiska politik som olika medlemsländer avser att föra på grundval av den europeiska terminen och de landspecifika, icke-bindande rekommendationer som kommissionen har lämnat.

Kommissionens rekommendationer lämnas mot bakgrund av de åtaganden som varje land gör inom ramen för dels EU 2020-strategin, dels EU:s tillväxt- och stabilitetspakt. Det ankommer på varje land i vilken utsträckning man väljer att återspegla kommissionens rekommendationer i den nationella budgetprocessen.

Denna process ledde fram till bra policydiskussioner och nyttiga genomlysningar där medlemsländernas politikval ibland ges beröm och ibland ifrågasätts, men där det fortsatt är varje medlemsland som slutligen, nationellt, väljer sin egen ansats.

Det är bra att Europeiska unionen på detta sätt dels vidtar åtgärder för att förbättra den ekonomiska disciplinen, dels stimulerar reformer för ökad tillväxt och sysselsättning.

Jag är övertygad om att med den europeiska terminen, regelpaketet om förstärkt ekonomisk styrning – som vi hoppas kunna enas med Europaparlamentet om i juli – och den nya permanenta krismekanismen, ESM, står Europa betydligt bättre rustat i detta än före den förra ekonomiska krisen.

Herr talman! Vi står inför en avgörande vecka vad gäller det allvarliga ekonomiska läget i Grekland. De grekiska reformerna och sparåtgärderna ska nu parlamentsbehandlas och förhoppningsvis antas. Om så blir fallet har Grekland tagit ett litet steg framåt på en mycket lång och stenig väg.

Vid toppmötet överenskomms att om det grekiska parlamentet fattar beslut om sparpaketet kan dels delutbetalning göras på grundval av nuvarande stödpaket, dels utformningen av ett nytt stödpaket påbörjas.

Europeiska rådet uppmanade alla politiska partier i Grekland att stödja stödpaketet och underströk att nationell enighet är en förutsättning för framgång.

Vi enades också om att ge stöd åt kommissionens avsikt att hjälpa Grekland att bättre tillgodogöra sig existerande EU-medel.

Grekland står inför stora utmaningar. Det kommer att krävas mycket långtgående ansträngningar och uppoffringar från den grekiska befolkningen. Vi vet själva hur lång tid det tog för Sverige att komma ur 90-talskrisen – nästan ett decennium. Samtidigt är det också viktigt att påpeka att när väl reformåtgärderna sätts in kommer de positiva tecknen på vändning ofta snabbare än man tror.

Sammantaget välkomnar vi från svensk sida de ytterligare åtgärder som annonserats av den grekiska regeringen. I morgon vet vi om det grekiska parlamentet också står bakom detta. Om det inte sker kommer Grekland att stå inför ett mycket komplicerat läge.

Herr talman! Det andra frågekomplexet på Europeiska rådets dagordning rörde asyl- och migrationsrelaterade frågor.

Vi bekräftade målsättningen om att upprätta ett gemensamt europeiskt asylsystem 2012. Det blev dock en längre diskussion om det framtida Schengenregelverket, detta mot bakgrund av att regelverket utsatts för ett antal prövningar under den senaste tiden.

Ett antal länder har motsatt sig anslutning av Bulgarien och Rumänien på grund av bristande förtroende för hur rättsväsendet fungerar. Grekland har haft svårigheter att upprätthålla Schengenregelverket. Frankrike upprättade dessutom under en tid en form av ensidig och ifrågasatt personkontroll vid gränsen mot Italien i samband med flyktingströmmarna från Nordafrika under senvintern och våren.

I slutsatstexten konstateras nu att en mekanism ska introduceras för att svara upp i ”exceptionella situationer” när Schengensamarbetet annars skulle riskeras. Denna mekanism innehåller en rad olika åtgärder inklusive inspektioner samt tekniskt och finansiellt stöd.

En yttersta åtgärd inom ramen för denna mekanism är att förstärka inre gränskontroller i en kritisk situation. Det var denna yttersta åtgärd som föranledde den längre diskussionen.

Från svensk sida har vi hela tiden instämt i att det utvärderingssystem som finns inom ramen för Schengensamarbetet behöver förbättras. Om Schengenreglerna fungerar bättre värnas också EU:s fria rörlighet för personer.

Däremot var jag vid toppmötet mycket tydlig med att möjligheten att tillfälligt upprätta inre gränskontroller inte får missbrukas för att utestänga tredjelandsmedborgare på ett godtyckligt sätt. Referensen till just tredjelandsmedborgare har därför utgått från nuvarande slutsatstext, och det refereras i stället till specifika objektiva kriterier och gemensam utvärdering.

Detta är bra. Det hade varit olyckligt om toppmötet sänt ut signaler om ett alltmer slutet Europa, när vi i stället bör arbeta för det motsatta. Europeiska unionen måste fortsatt säkerställa ett humant och rättssäkert mottagande av asylsökande och flyktingar. Vi har dessutom ett allt större behov av arbetskraftsinvandring.

Herr talman! Toppmötet inbjöd till nödvändiga beslut för att i slutet av juni slutföra medlemskapsförhandlingarna med Kroatien. Målsättningen är att man ska kunna underteckna anslutningsfördraget före årets slut.

Vi välkomnade också gripandet av Ratko Mladić som ett positivt steg framåt för Serbiens EU-perspektiv.

Slutligen diskuterades utvecklingen i Nordafrika och Mellanöstern. Vi fördömde bland annat mycket starkt det oacceptabla förtryck och våld som fortsätter att utövas i Syrien.

Med detta sagt är jag redo att ta del av kammarens synpunkter och besvara dess frågor.

Anf. 35 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för redogörelsen! Det var många intressanta frågor på toppmötet, och vi avser att komma tillbaka vid ett senare tillfälle och diskutera inre gränser, som är en väldigt viktig fråga.

Då tiden är knapp tänkte jag koncentrera mig på ekonomin i Europa. Ordning och reda i ekonomin är självklart fundamentalt. Stabilitetspakten EU 2020 och den europeiska terminen blir förhoppningsvis kraftfulla verktyg för att se till att få ordning och reda i den europeiska ekonomin.

Man kan läsa i medier att statsministern nu har uttalat sig positivt till att vi ska gå med i Euro plus-pakten, och då skulle jag vilja fråga hur analysen är gjord. Många tycker ju, till exempel nationalekonomen Lars Calmfors, att det är ett hafsverk och att det redan finns strukturer för hur man ska jobba med det här. Jag undrar vad det är som har gjort att statsministern har vänt och helt plötsligt bejakar detta med hull och hår. Det finns självklart fortfarande stora invändningar, som lönebildning, pensioner och annat, som står på dagordningen för Euro plus-pakten.

Anf. 36 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag har nog inte sagt någonting annat än det vi har sagt hela tiden. Euro plus-pakten, som inrättades tidigare i vår, är väl ytterligare ett exempel på ett reformprocessliknande instrument, som vi alltså har flera av inom EU-samarbetet. Marie Granlund nämnde några av dem. Det är Agenda 2020, den europeiska terminen, som vi här återrapporterar, och i grunden också stabilitets- och tillväxtpakten.

Det är i grunden bra om vi på detta sätt får ramverksliknande konstruktioner som betonar tillväxt och jobbskapande, som betonar både hur EU-samarbetet kan möjliggöra detta och nationellt ansvarstagande inom den ramen.

Jag har väldigt svårt att se att Euro plus-pakten skulle vara så väldigt avvikande i den delen. Men jag har också markerat – det är förmodligen i samma tidningsartikel – att vi fortsatt har anmält att Sverige står utanför givet att vi inte har ett parlamentariskt stöd för att Sverige ska vara med.

Går man igenom hur Euro plus-pakten är uppbyggd är det svårt att se att det är stora skillnader jämfört med den europeiska terminen eller Agenda 2020.

Det leder säkert till diskussioner om vilken av alla dessa strukturer vi ska följa. Det var också en av middagsdiskussionerna. Vi har nu många former av strukturer för reformprocesserna. Grundproblemet har kanske snarare varit att länderna är för dåliga på att genomföra reformer som leder till stabilitet i offentliga finanser och skapar jobb.

Anf. 37 MARIE GRANLUND (S):

Herr talman! Jag tackar statsministern för svaret. Att döma av det statsministern säger tycker han att vi ska gå med. Hyser inte statsministern oro för att några länder hela tiden driver det europeiska arbetet – vilket i och för sig ibland kan vara positivt – och att det saknas en demokratisk process?

Hela EU-samarbetet håller på att förändras utan en genomgripande diskussion. Det kommer att vara till förfång för det europeiska projektet framöver. Legitimiteten är mildt uttryckt inte på topp just nu. Vi som tror på den europeiska idén skulle tjäna på en grundläggande demokratisk debatt såväl i Europeiska unionen som i Sveriges riksdag om hur vi ska utveckla EU.

Anf. 38 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Mitt intryck är att dessa frågor diskuteras konstant inom EU. Man ska dock inte underskatta att det pågår en ganska traditionell maktkamp om var beslut ska fattas och om vilken institution som ska ha inflytande.

I Sveriges riksdag är höjden av demokrati att riksdagen fattar beslut. Det är lätt att säga här. Det går dock ofta på tvärs med demokrati på europeisk grund där många menar att Europaparlamentet och övernationella institutioner ska ha större inflytande, vilket medför att Sveriges riksdag får mindre att säga till om. Demokrati för vem, blir då frågan. Vem ska ha inflytande?

Många av dessa processer som kommer till återspeglar precis denna diskussion. Flyttar man sig mellan olika institutioner ser man att de ibland anpassar budskapet efter detta.

Sverige valde att stå utanför Euro plus-pakten i dess mest urdemokratiska form eftersom det inte fanns stöd i Sveriges riksdag för Sveriges inträde. Vi är ett av fyra länder som står utanför. De övriga 23 har gått in i processen.

Ser man på sättet att arbeta liknar det andra reformprocesser vi har. Det har uttryckts en oro för att det skulle komma i konflikt med svensk lönebildning. Jag har noga följt diskussionen om det så kallade lagstift-

ningspaket som kommissionen har lagt fram. Där har vi och Socialdemokraterna med förenade krafter kunnat få in formuleringar som tydligt markerar behov av respekt för svensk lönebildningsmodell på ett sätt som jag tycker att vi har anledning att välkomna.

Vi ska inte framställa det som att det inte finns människor som lyssnar i Europa och att demokrati bara råder när vi själva fattar beslut här i Sverige. Jag tycker inte det. I den aktuella processen visade vi att vi kan behöva arbeta gränsöverskridande men att vi också kan få med skrivningar och referenser som visar respekt för det som är vår särart. Vi visade det i denna struktur, och jag är övertygad om att det skulle gå även i andra strukturer om bara viljan finns.

Anf. 39 GUSTAV BLIX (M):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporten. Den ekonomiska krisen har varit en av de viktigaste frågorna på dagordningen på Europeiska rådet, men diskussionen kommer inte att stanna där. Som statsministern nämnde pågår också en institutionell kamp om hur framtiden ska formas i Europa.

En viktig fråga är hur Europas nästa flerårsbudget ska se ut. Europaparlamentet satte för ett par veckor sedan ned foten och lade fram ett förslag på hur man tycker att flerårsbudgeten från 2013 ska se ut.

I detta arbete har Moderaterna i Bryssel, precis som här hemma, drivit hårt att budgeten ska präglas av framtidssatsningar på forskning och infrastruktur och att det ska ske på ett ansvarsfullt sätt. Vi vill flytta pengar från dagens stora jordbruksstöd och regionalstöd och till nya satsningar. Detta säger Europaparlamentet nej till. Man vill i stället höja nivån med 5 procent, vilket för svensk del skulle motsvara en kostnadsökning på kanske över 1 miljard kronor.

Moderaterna och de andra allianspartierna sade nej, men förvånande nog röstade Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet ja till slutförslaget till budget. Det tycker vi är en ansvarslös position, men oavsett är det viktigt att vi får till stånd en fördjupad gemensam marknad och också en fungerande framtidsbudget.

Hur ser statsministern på förutsättningarna att få en EU-budget som stärker Europas konkurrenskraft och innehåller de satsningar som behövs?

Anf. 40 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta diskuterades inte på toppmötet, men det förs givetvis en diskussion i korridorerna eftersom det är en fråga som vi kommer att leva med det kommande året.

Kommissionen förväntas lägga fram ett budgetförslag i morgon eller dagen därpå. Vi får väl avvakta det, men det talas om att expandera budgeten. Det har också varit signalen från Europaparlamentet.

Det inkommande polska ordförandeskapet har givetvis för avsikt att jobba mycket med budgeten, men bedömningen är att det snarare blir det därpå följande danska eller till och med det därpå följande cypriotiska ordförandeskapet som slutgiltigt har att föra budgetförhandlingarna, som brukar vara svåra, i hamn.

De utgångspunkter som Gustav Blix redogjorde för betraktar jag som ganska brett stödda svenska ståndpunkter. Vi skulle vilja se en moderni-

sering, en minskning av subventioner som grund för EU-politiken, framför allt gäller det subventioner som riktas till EU:s medlemsländer. Givet alla frågor om Agenda 2020, Euro plus-pakten och alla reformprocesser som drivs inom EU vore det klokt om också budgeten understöder det som är tillväxtfrämjande. Det vore något märkligt att ha en annan inriktning på budgeten än på alla reformprocesser.

Vi kommer att behöva återkomma till detta. Det som till slut kommer att följa ett avgörande är att Sverige är en av EU:s största nettobidragsgivare, och alla ökningarna kan förutsättas ta reformutrymme här i Sverige. Detta måste vi föra en diskussion om. Vill vi göra satsningar i EU:s olika budgetar eller har vi andra synpunkter på hur vi ska använda svenska skattebetalares pengar?

Anf. 41 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Jag tackar statsministern för åiterrapporten. En stor del av diskussionen under toppmötet kretsade självfallet runt krisen i Grekland. Så har det låtit i ganska många åiterrapporter i kammaren från olika toppmöten där kriser i olika EU-länder har dominerat diskussionen.

Detta är självklart bekymmersamt för de länder som berörs men också för Europa som helhet. Ständiga akututtryckningar gör det svårare att lyfta blicken och se vilka framtidsutmaningar som behöver tacklas och hur man skulle kunna rusta Europa bättre inför kommande kriser.

Jag har oroats mycket av att klimatfrågan verkar ha hamnat längre och längre ned på dagordningen ju längre tiden gått sedan FN:s toppmöte i Köpenhamn.

En annan näraliggande fråga är hur man rent konkret undviker liknande kriser som den vi varit inne i. Vi nås av rapporter från olika EU-länder, Frankrike, Storbritannien och även Sverige, att bonusnivåerna inom banksystemet är uppe på samma nivåer som de var före finanskrisen och att det kortsiktiga risktagandet åter har tagit över.

Vilka diskussioner förs om detta i EU-kretsen? Hur ser man till att reglera bank- och finanssektorn så att man undviker ett kortsiktigt risktagande och ännu en kris?

Anf. 42 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Möjligen beskriver Gustav Fridolin korrekt hur ett sådant här toppmöte återreflekteras. Man kan notera att det var en viss medieförskjutning mot krisbeskrivning jämfört med vad det de facto talades om inne på mötet. Vi var mycket mer inriktade på att gå igenom den så kallade europeiska terminen som innehåller kommissionens olika länderförslag om hur man ska få bättre reformprocesser. Vid andra möten diskuterade vi ett av Agenda 2020:s huvudmål som är klimatmålen och hur vi ska nå dem. Europa har legalt bindande reduktionsmål för växthusgaser och är ensam i världen om att arbeta gränsöverskridande med detta.

Jag delar helt uppfattningen att det är samtalen och hållfastheten i reformprocesserna som avgör att man inte hamnar i kris.

Det är sällan det har samma intresse som att förmedla känslan av ständigt återkommande krishantering.

Vi har varit måna om att säga att vi tyckte att vi i krisens storm såg ett försök att förändra samhällsuppbyggnaden på ett sätt som vi inte kunde

acceptera. I bank- och finansiella institutioner ansåg man att vinster kunde hamna i egna fickor, det vill säga hos ägare och anställda, ofta i form av generösa bonussystem, medan förluster skulle täckas av skattebetalare eller skjutas ut ur den finansiella institutionen. Om man inte önskar den ordningen men inser att finansiella institutioner ändå behövs för att marknadsekonomi och gränsöverskridande handel ska fungera har vi kommit fram till slutsatsen att vi måste öka motståndskraften i finansiella system genom att öka deras ansvarstagande för egna risker. Det är därför vi har lagt en stabilitetsavgift på finansiella marknader, det är därför vi diskuterar att höja kapitaltäckningsgraden och det är därför vi har gjort en lång rad reformer för att öka transparens och kontroll av vårt finansiella system. Det började vi med i Sverige redan på 90-talet. Många länder har lärt och följt efter och gjort egna lösningar i den riktningen. Mer kommer att följa. Det är viktigt att det görs.

Anf. 43 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Problembeskrivningen verkar vi till del vara ense om. I enskilda fall kan vi se hur EU agerar när länder är i kris. De aktörer, finansmarknader och banker som har varit med och skapat krisen bär en liten, om någon, del av kostnaderna för att lösa ut krisen. Notan skrivs snarare ut på Europas skattebetalare. Då uppstår givetvis ett problem. Om man inte behöver betala för de problem man har åstadkommit har man ingen anledning att lära för framtiden. Jag tror att vi måste se om vi inte kan hitta en bättre bördefördelning när EU-länder hamnar i den typ av kriser som Grekland just nu är i.

Hur skulle det kunna se ut, statsministern?

Anf. 44 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Vi ska inte beskriva det som att vi har hittat alla svar. Det är mycket komplicerad materia. Men det här är den ordning vi tänker oss:

En bank i Sverige som hamnar i problem och söker stöd av statsmakten får inte ta del av skattebetalarnas pengar med mindre än att vi kräver tillbaka ägande, alltså röststarka aktier ur den finansiella institutionen. Vi har sagt att det är lämpligt. I realiteten överför det ägandet av en bank eller finansiell institution till staten. Om vi sedan snabbt återför den till marknaden och gör det på ett ansvarsfullt sätt har det visat sig att priset för det man sätter tillbaka ofta är bättre än det man tog in. Det skadar inte skattebetalarnas intressen. Till det begär vi av institutioner, kopplat till det risktagande de har, att de bygger upp egna stabilitetsfonder. Om de har förluster ska de ha egna stora fonder som täcker förlusterna så att de inte omedelbart säger att de har så litet eget kapital att de direkt söker stöd när de hamnar i problem. Det är stabilitetsavgiften till för.

Vi har signalerat att vi också tittar på att höja kapitaltäckningskravet. Det innebär att öka den egna ägarandelen så att man förutom fonderna har mer ägarresurser för att kunna täcka risk och förlust. Detta syftar till att minska riskerna för att skattebetalarna får träda in. Jag har inte sagt att det finns ett perfekt system och att det inte finns någon risk för skattebetalarna. Genom vår finanskrishantering visade vi att de svenska skattebetalarna snarare hamnade på plus än på minus. Det är inte i det här landet som skattebetalarna har betalat för en krasch i banksektorn; det är i

Anf. 45 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Herr talman! Tack, statsministern, för rapporten.

Nyligen svalt 63 personer ihjäl på en båt i Medelhavet. En av de överlevande berättade att han överlevde de sista dagarna genom att dricka sin egen urin och äta två tuber tandkräm. Båten hade slut på bränsle, och de kunde inte ta sig i land. Nödsignaler skickades. Efteråt kunde de nio som överlevde de 16 dagarna utan vatten och mat berätta att såväl en fransk Natobåt som en helikopter med ordet Army tryckt på sidan rört sig i närheten av båten. Trots detta kom ingen till undsättning.

Nästan varje vecka kan vi läsa om flyktingar som drunknar och kroppar som flyter i land på stränder runt Medelhavet. Detta är naturligtvis helt oacceptabelt. Vi måste stå upp för en god och human flyktingpolitik och göra vårt yttersta för att människor i nöd inte ska drunkna eller fara illa.

Jag har vid flera tidigare åiterrapporter frågat statsministern vad vi gör. Jag har fått goda svar av statsministern att Sverige är pådrivande i dessa frågor. Jag vet att EU arbetar med frågorna; statsministern nämnde det. Läget är nu mer akut än tidigare, så min fråga till statsministern är: Vad kan vi ytterligare göra och kräva att EU ska göra för att öka sitt engagemang och rädda de flyktingar som annars riskerar att gå en kvalfylld död till mötes?

Anf. 46 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Ansvaret för migrationspolitiken inom EU är formulerat i det så kallade Stockholmsprogrammet som antogs under det svenska ordförandeskapet och som kommissionären Cecilia Malmström från Sverige är ansvarig för i kommissionen. Vi menar att det dokumentet på ett balanserat sätt försöker möta den här problematiken. Det är en blandning av att öppna för bättre förutsättningar för legala migrationsströmmar, bejaka människors vilja att komma till bättre förutsättningar och arbete i ett annat land än det egna och en tydlighet och fasthet i asyl- och migrationspolitiken när det gäller att respektera olika former av regelverk. Vår politik syftar till att vi ska ha en gemensam asylnpolitik från 2012. Gemensam asylnpolitik betyder att varhelst man söker asyl i Europa ska man få samma mottagande, och det ska leda till samma resultat. Det ska alltså finnas en rättssäkerhet i prövningen. Det finns anledning att ifrågasätta om vi är där.

Vi vill att det som arbetas fram ska leda till det. Man ska få samma behandling, och resultatet ska bli detsamma. Vi uppmuntrar länder att till det koppla en reformering av förutsättningarna för legala migrationsströmmar. Det är ju mycket en arbetskraftsrörelse – fattiga människor i Afrika vill söka jobb i Europa. Det finns naturligtvis också exempel på asylsökande med flyktingskäl.

Man kan inte korrekt återge den europeiska debatten genom att enbart säga det jag sade nu. Det är nog mycket den svenska positionen. I debatterna i Europa handlar det om att förstärka kustbevakning och kontrollmöjligheter och tidigt stoppa och återsända dem som försöker ta sig över Medelhavet. I takt med att det har blivit ett växande problem har det

blivit alltmer tydligt att många tycker att det ska vara mer av kontroll och patrullbåtar. Det är viktigt att påpeka – det präglade midsommarhelgens toppmöte – att Sverige upprätthåller den syn som vi tycker återspeglas i Stockholmsprogrammet och som jag tycker att vi fick genomslag för i texterna.

Anf. 47 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Herr talman! När EU grundades var ledorden solidaritet, tolerans och ömsesidig respekt mellan människor och länder. Därför är det beklagligt att läsa om länder i EU som inte känner samma ansvar som Sverige för den typen av politik. Vi har många gånger läst om hur man reagerar, exempelvis i Italien där Lampedusa just nu tar emot många flyktingar. Det är viktigt att EU står upp som en enhet för att hjälpa och stödja så att vi får en fungerande flyktingmottagning. Det är också viktigt att EU:s gränsbyrå Frontex arbetar för att stödja och hjälpa de flyktingar som är i nöd, snarare än att hindra dem från att komma in. Det är ju en senare process att se om de ska få stanna kvar i EU eller inte. Under det akuta flyktingmottagandet måste man sträva efter att rädda liv.

Det är viktigt att Sverige går före och ser till att humanitet och mänskliga rättigheter står i fokus. Därför är jag glad att Sverige har det som ledstjärna.

Anf. 48 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag instämmer i det. Diskussionen har gällt förutsättningar för vidarebosättningsstöd – apropå solidaritet. Solidaritetsordet används i betydelsen ett Europa solidariskt mot andra delar av världen, det vill säga möjligheten att komma hit. I EU-sammanhang används det ofta för att säga att andra borde hjälpa ett enskilt medlemsland för att de anser att de har fått en oproportionerlig del av olika former av migrationsströmmar.

Man bör notera att det inte bara sker migrationsströmmar över Medelhavet, från Afrika till södra Europa.

Tvärtom kan man påpeka att många av migrationsströmmarna sker i norra Afrika med de förändringar som nu sker i Nordafrika och inte upp mot Europa.

I stället har vi stora migrationsströmmar som via flygrörelser kommer in till andra delar av Europa, till exempel Sverige. Vi har också migrationsströmmar som kommer österifrån.

Det är först när man visar hela denna bild som man får mer klart för sig att detta är ett förhållande som hela Europa måste arbeta med och med de utgångspunkter som jag tycker finns återgivna i Stockholmsprogrammet och mycket av det som har varit viktigt för svensk syn på asyl- och migrationspolitik.

Anf. 49 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag tackar statsministern för åiterrapporten. Den berörde bland annat den arabiska våren som vi alla hoppas ska övergå till en arabisk sommar med demokrati och frihet och möjligheter för människor att forma sin verklighet.

Mellanöstern och Nordafrika togs upp på toppmötet. Det är naturligtvis oerhört viktigt att sända ut tydliga signaler till hela området att strafffrihet inte ska råda och att brott mot mänskligheten inte får passera utan att världssamfundet är tydligt när det gäller rättsinstrument.

Jag undrar om statsministern kan ge lite mer kött på benen än vad som finns i toppmötesrapporten vad gäller just synen på strafffrihet och möjligheterna att också få en aktion i säkerhetsrådet för att i likhet med vad gäller Libyen kunna ge ICC ett uppdrag att granska de olika aktörerna och försöka nå framgång när det gäller att komma till rätta med strafffrihet och eventuella brott mot mänskligheten. Syrien är ett mycket tydligt exempel.

Anf. 50 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta diskuterades egentligen inte heller på toppmötet i kontexten av det problem som naturligtvis är väl bekant, nämligen känslan av strafffrihet kopplad till olika former av övergrepp i olika delar av världen. Möjligen kan man, jämfört med för ett par decennier sedan, se att det sitter mer trångt att vara diktator och att bete sig illa i olika konflikter därför att fler och fler faktiskt får ställas till svars för vad som förr i tiden betraktades som slutna länders egna angelägenheter. Här har det så att säga skett en tydlig förskjutning, inte minst via processerna i Haag.

Men det fördes inte någon längre diskussion om detta. Det finns snarare fördömanden av våldsanvändningen i Syrien och skrivningar om detta. Men det vore fel av mig att beskriva det som att vi hade långa diskussioner om detta nu.

Det är en krissituation som vi följer i Syrien, och det är en stor risk för en eskalering och för en ökad våldsanvändning. Det finns all anledning att ha en stor vaksamhet på detta nu när sommaren kommer.

Anf. 51 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Men det fanns ett uttalande om fullt stöd för ansträngningarna när det gäller FN:s säkerhetsråds möjligheter att ta sitt ansvar. Jag utgår från att det i detta fanns både diplomatiska insatser och ekonomiska sanktioner men också möjligheten att möta det som gjordes när det gäller Libyen i fråga om strafffrihet.

Jag undrar om det verkligen inte fanns mer än vad som sägs här i den diskussionen när det gäller just uppdraget till FN:s säkerhetsråd. Det är naturligtvis helt avgörande att EU är aktiv och driver på för att få fram en sådan resolution också när det gäller Syrien.

Anf. 52 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Kring detta kan man ha många åsikter, men den korrekta återrapporteringen av toppmötet är att sådana diskussioner inte fördes. Sedan finns den typen av skrivningar. Men detta presenterades som en skrivning med de referenser som Kerstin Lundgren har gjort, men det ledde inte till någon annan diskussion än en som gällde oron för våldseskalering och snarare trupprörelser inne i Syrien. Det var möjligen det som det fördes en kort diskussion om.

Anf. 53 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Herr talman! Jag tackar statsministern för återrapporteringen.

När man talar om gemensamt ansvar, solidaritet och ökat praktiskt samarbete i rådsslutsatserna undrar jag hur man har tänkt sig det när reglerna samtidigt ska främja ömsesidigt förtroende just mellan medlemsstaterna.

Italien meddelade uppehållstillstånd, vilket statsministern också påpekade, till en ganska stor mängd tunisier som bland annat ville arbeta i Frankrike. Det höll på att äventyra stora delar av Schengensamarbetet. Tydligen var det så att Frankrike förlorade förtroendet för Italien och införde vissa restriktioner vid gränserna.

EU ska inom ramen för grannskapspolitiken ha en gemensam syn på rörlighet och antal gästarbetare, studenter och säsongarbetare. Länderna kommer att ha ett gemensamt asylsystem med enhetliga bedömningar. Utifrån detta är det ganska uppenbart att det kommer att leda till att medlemsstaterna tvingas ha en och samma syn på hur många personer av alla dessa kategorier som ska ha rätt att få tillträde till EU.

Min fråga till statsministern mot bakgrund av detta är om han ser att en konsekvens av detta kan bli att Sverige blir tvunget att överge sin i förhållande till övriga Europa ganska extrema invandringspolitik.

En annan fråga är: Hur ser övriga EU-länder på Sveriges förhållandevis slapphänta migrationspolitik?

Anf. 54 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det som här kallas för slapphänt kanske man med andra ord kan säga är att vi lever upp till olika internationella konventioner som har ingåtts i olika internationella forum och som försöker säkerställa att det finns en humanitet i vår värld när det gäller människors möjligheter att komma bort från förtryck och regimer eller olika krigsherrar eller vad det nu kan tänkas vara som våldför sig på människor och hotar dem till livet på olika sätt.

Det som EU försöker diskutera är att vi inom ramen för EU-systemet ska ha en tredjelandsgräns, alltså en gräns som går mot länder utanför Europeiska unionen. Det blir än viktigare när vi har en Schengenöverenskommelse som är effektuerad, alltså på plats, för åtminstone delar av EU där vi har fri rörlighet. Då är det viktigt att denna tredjelandsgräns naturligtvis håller samma typ av kvalitet och att man arbetar på samma sätt varhelst den än uppträder.

Sedan har jag uttryckt, vilket också finns återgivet i slutsatserna, att vi till detta vill koppla ambitionen med gemensamma asylsystem från 2012. Då är syftet helt enkelt att man ska möta samma svar och samma process varhelst man söker asyl inom EU.

Vår uppfattning är att om detta görs med konsekvens kommer det snarare att vara så att asylprövningarna sprids mer över Europa i ett läge där de kanske fram till nu snarare har varit tydligt mer inriktade på till exempel Sverige. Men det vet vi inte, och det beror på att det inte är någon som sitter och räknar personer och säger: Nu har det blivit de 25 vi sade, och nu är det slut.

Detta börjar i stället i andra ändan, nämligen i människors sökande efter frihet och ett bättre liv och vad som sker i omvärlden. Det är bara att titta på hur strömmarna till Sverige ser ut. De är mycket en reflexion

av var någonstans i världen det är oroligt. Uppstår det krig och konflikter leder det till att människor flyr. Vill man inte att det ska vara så får man helt enkelt se till att undanröja grunderna för krig och konflikter och skapa en bättre värld med tryggare förhållanden. Fram till dess att vi har åstadkommit det tycker jag att det är naturligt att det ska finnas humanitet och öppenhet i världen för att människor ska kunna fly och komma till bättre förutsättningar. Jag förutsätter att det är så om Sverige skulle drabbas, och det förutsätter andra länder gäller också i deras fall.

Anf. 55 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Herr talman! Det exempel som jag tog upp med bland andra Italien och Frankrike visar just hur viktigt det är att medlemsstaterna känner förtroende för varandra.

Jag ifrågasätter statsministerns påstående om att vi inte skulle leva upp till internationella konventioner om vi skulle införa vissa restriktioner. Det är trots allt så, vilket jag tror är känt även för statsministern, att Sverige har Europas mest liberala asyl- och migrationslagstiftning.

Vi kan redan se i bland annat Danmark att man ser med stor oro och skepsis på den liberala politik som vi bedriver inom området.

Det är trots allt så att Sverige meddelar 12 procent av asylbesluten samtidigt som vi har en befolkning som utgör 2 procent av EU:s totala befolkning. Motsvarande siffra för bland annat Storbritannien är också 12 procent, men de har en befolkning som utgör 12 procent av EU:s totala befolkning.

Ser inte statsministern att vår politik på detta område trots allt kan skada förtroendet för medlemsstater sinsemellan?

Anf. 56 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Bland annat den diskussion som har varit mellan Italien och Frankrike är grunden till en del av de diskussioner som vi hade på detta toppmöte. Det beror på att vi via Schengenöverenskommelsen har skapat fri rörlighet som har varit ett grundfundament. Det skrevs in redan i Romtraktatet. På 50-talet talade man om fri rörlighet. Nu var det också fråga om att effektuera detta.

Låt mig bara konstatera att det i vår generation av européer blir alltmer ovanligt att vi ens minns ett Europa med gränser. Vi förutsätter nu möjligheter att passera. Man får så att säga gå till historieböcker och gamla filmer för att inse hur det har varit – hur det var med strikta passkontroller och kontroll av människor som nu uppfattar denna rörlighet som helt naturlig.

Jag vill gärna säga att jag tycker att den friheten har ett stort värde och att det inte är önskvärt att flytta sig bakåt, att återinföra stora gränskontroller och minska människors möjligheter till rörlighet. Det var också därför som det blev en diskussion om Frankrikes agerande, om huruvida det mer var ett försök att vinna inrikespolitiska poäng eller det möjligen fanns någon grund för att diskutera vad som hade skett över gränsen mellan Italien och Frankrike. Det är bland annat därför som det finns slutsatser om hur vi gemensamt ska kunna sätta upp regler för när man kan tala om extraordinära problem, då kopplat till Schengens fria rörlighet.

Det tycker inte jag ska röras ihop med de här bredare påståendena om Sverige. Tvärtom tycker jag att om det är någonting vi ser i Europa så är det ett behov av en bättre diskussion om hur vi ska möjliggöra att fler kan komma till Europa och komma in på vår arbetsmarknad. Alla våra prognoser visar att vi i framtiden kommer att ha problem med arbetskraft för att bära upp vår välfärd och alltför låga egna födelsetal.

Sverige ligger möjligen före andra där. Men jag är ganska övertygad om att den insikten kommer att ändra det politiska landskapet i Europa av det enkla skälet att välfärd är oerhört viktigt för människor. Välfärd bygger i grunden på att många jobbar. Det är den produktionen, det arbetet, som så att säga ger oss de skatter som bygger våra välfärdsambitioner.

Anf. 57 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för rapporteringen här.

Ja, ytterligare ett EU-toppmöte har hållits i eurokrisens skugga. Ingen kan påstå att EU särskilt effektivt klarar av att bekämpa den här krisen. Man kan säga att EU skjuter krisen framför sig samtidigt som fattigdom och massarbetslöshet breder ut sig i Europeiska unionen.

Statsministern har här tidigare talat om tuffa krav på bankerna. Bankernas spekulation och överdrivna utlåning är en viktig grund till den ekonomiska krisen. Men när de här kraven väl tas i ministerrådet är de inte särskilt tuffa; de är för svaga.

När vi nu ser att Grekland kommer att tvingas gå igenom en skuldnedskrivning av något slag väljer Europeiska unionen att massivt gå in med skattebetalarnas pengar medan bankerna kan dra sig ur affären, ofta med vinst. Detta är att upprätthålla den gyllene principen i finanskrisen: Vinsterna är privata medan förlusterna blir offentliga. Det är ju vad det här toppmötet genom sin politik egentligen har bidragit till. Där menar jag att statsministern ger en felaktig bild.

När vi ser vilken skada den här eurokrisen gör och hur euron i sig bidrar till att fördjupa krisen blir min fråga: Är det inte dags för statsministern att ompröva sin positiva syn på Sveriges övergång till euron, och är det inte dags att säga att det var bra att svenska folket valde att rösta nej och att vi inte avser att inom överskådlig tid göra Sverige till en del av EU:s valutaunion?

Anf. 58 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! På temat att välja sin egen verklighetsbild och att utifrån det formulera olika ståndpunkter kan man väl ändå skrapa lite på påståendet att det enda Grekland upplever är en eurokris som sedan bara banker skor sig på.

Menar Jonas Sjöstedt att det inte finns någonting i kritiken som handlar om att det är mer grundläggande strukturella problem i Grekland kopplade till korruption, till brister i fungerande skatteuppbörd och till en mångårig tendens att leva över sina tillgångar, något som man dessutom har mött med att inte sköta sina statistiska uppgifter och därför inte haft rätt kontroll över vilken form av budgetunderskott eller ordning i sina offentliga finanser man har?

Alla vi andra är nog övertygade om att det snarare väldigt mycket handlar om det. Det är ett nationellt, djupt rotat problematiskt läge som

grekerna själva – eller åtminstone deras valda ombud, eller hur man nu ska beskriva det – har försatt Grekland i. Det är stora diskussioner om hur man tar sig ur ett så djupt liggande problemkomplex.

Jag har redogjort för att jag tycker att Sverige genom finanskrisen i aktiv handling – väldigt mycket baserat på regelverk som tillkom efter 1990-talskrisen och på insikter som vi fick kring bankhantering – visade att vi vet att ändra den här tendensen till att försöka få vinsterna att bli privata och förlusterna att täckas av skattebetalare.

Det är inte den svenska erfarenheten; det har inte hänt här. Men även våra banker var utsatta. Också vi har exempel på hur staten övertog banker som vi sedan återförde till marknaden. Vi kan med rätade ryggar säga att detta *inte* har satts upp på någon nota för skattebetalare. Andra har andra erfarenheter.

Efterdiskussionen är just den om man inte borde ändra regelverken, lägga stabilitetsavgifter samt ha regelsystem som bygger på att man tar över ägandet och inte bara skjuter in skattebetalarnas pengar för att täcka förluster i banker. Jag förordar och har redan genomfört den politiken här i Sverige. Jag tror på marknadsekonomi, men jag tror att det också måste vara ordning och reda. Därför tycker jag att det är bra att vi har gjort det här. Jag önskar att andra följer efter.

Anf. 59 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Min kollega Gustav Blix framförde nyligen en felaktighet här i kammaren. Vänsterpartiet har *inte* röstat för det här förslaget till långtidsbudget i EU-parlamentet. Jag uppmanar Blix att i framtiden vara lite mer noggrann med fakta.

Självklart måste Grekland få ordning både på skattesystemet och på balansen i sin budget. Men det går inte att bortse från att även bankernas agerande i många EU-länder – delvis också i Grekland – är en del av orsaken till krisen.

Det som nu sker är precis det som statsministern säger att vi inte ska göra – att låta skattebetalarna massivt gå in med hundratals miljarder kronor för att rädda ett land vars skulder man med hundra procents säkerhet vet kommer att skrivas ned samtidigt som bankerna görs skadeslösa. De kan bara göra vinst på statspapperen. De får inte göra förlust. Det är den politiken som Sverige ställer sig bakom med de här rådsslutsatserna.

Jag skulle vilja återkomma till min fråga som statsministern inte berörde i sitt svar: Är det inte dags att ompröva synen på ett svenskt euro-medlemskap?

Anf. 60 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Svaret på frågan är att folkomröstningsresultatet från år 2003 respekteras. Svenska folket sade nej. Jag har i många andra sammanhang angivit att vår utgångspunkt är att det så länge folkopinionen blir kvar vid den uppfattningen inte finns någon anledning att ånyo ställa frågan.

Skulle förutsättningar i opinionen infinna sig måste vi ha en bred överenskommelse innan vi för Sverige till att frågan ställs igen. Med uppdaterade siffror som visar på ett starkt stöd för den starka svenska kronan är det naturligtvis inte aktuellt i närtid. Det är alltså snarare fråga

om ett uttryck för en respekt för folkomröstningsresultatet. Märk väl att vi lever efter det!

Exakt hur fördelningen blir är väl inte alldeles klarlagt. I toppmötes-slutsatserna talas det om en fördelning av skuldhanteringen på offentliga men också privata aktörer. Det är riktigt att det beskrivs som ett frivilligt deltagande. Det är ändå intressant att se om det kommer att vara möjligt.

Jag sade inte att jag tycker att alla länder har hanterat detta på samma sätt. Jag sade att Sverige har utgjort ett exempel som försökt dra slutsatser av riskerna balanserat med vår vilja att ändå ha kvar väl fungerande finansiella institutioner när det gäller själva riskminimeringen, riskhanteringen och just hur man täcker förluster. Vem täcker dessa förluster? Hur ska det i de lägena hanteras?

Länder har här valt olika strategi. Jag är alldeles övertygad om att vi, om finansiella system för framtiden ska vinna människors förtroende, inte kan acceptera ett system där förluster skickas till skattebetalarna och man behåller vinster för sig själv.

Anf. 61 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag vill tacka statsministern för åiterrapporteringen från toppmötet i Bryssel förra veckan.

På rådsmötet gjordes ett uttalande av er angående, som det heter, södra grannskapet som handlar framför allt om Nordafrika där mycket nu händer.

Under punkt 4 står det att Europeiska rådet bekräftar sitt fullständiga stöd för FN:s säkerhetsråds resolutioner 1970 och 1973 om Libyen.

Skulle statsministern på något sätt lite grann kunna glänta på dörren? Vi i Sverige deltar nu i insatser i Libyen – några europeiska länder gör ju det. Men vad förväntar sig EU att de länder som inte deltar i den militära insatsen i Libyen ska bidra med? FN-resolutionen handlar om att alla medlemsländer på något sätt ska delta i att försöka förändra situationen i Libyen.

Om statsministern på något sätt kunde kommentera vad vi förväntar oss av att de länder som inte aktivt deltar i insatsen nere i Libyen ska bidra med skulle det vara intressant att höra det.

Anf. 62 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Detta är en intressant illustration av hur deltagandet i den här typen av insatser ser ut. Det är lätt att ställa sig bakom rådsresolutioner i New York, men frågan är hur man sedan ska få dem på plats. Det beskrivs ofta som svåra processer. De här resolutionerna talar om skydd för civila, upprätthållande av flygförbudszoner och en lång rad humanitära insatser kopplat till detta.

Sanningen är ju att det i sista hand är varje nationalstat som gör sin egen uttolkning för sig, och de måste ha stöd i sina parlament precis som vi måste ha stöd i Sveriges riksdag för den form av deltagande vi väljer att bidra med. Som vi har noterat denna vår blir det också i vårt land stora diskussioner om på vilket sätt och med vilken inriktning vi ska vara med och genomföra en resolution som vi står bakom.

Jag vill påpeka att vår svenska slutsats efter diskussioner brett mellan partierna blev att inte heller vi är med och genomför alla delar av säkerhetsrådsresolutionen, utan vi gör en avgränsning i vår svenska närvaro,

väl medvetna om att andra får ta hand om en del delar. Det är en illustration av hur världspolitiken i praktiken ser ut. Det är också så andra länder har valt att göra, till och med de som, som sagt, inte deltar alls.

Prot. 2010/11:123
28 juni

*Information från
regeringen*

Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Situationen i Libyen kräver ändå en hel del. Det är många som har flytt från Libyen – det har skapat migrationsflöden – men kanske inte så många som vi hade kunnat förvänta oss. Det är ett antal tusen på en halv miljard i befolkningen i EU. Det är alltså inte särskilt mycket.

I dag har vi haft en debatt här på initiativ av Sverigedemokraterna, som tycker att det är bra att EU jobbar med ökad protektionism och nationalism, som Danmark, Italien och Frankrike, som vill börja stänga sina gränser.

När vi träffar nordafrikaner har jag fått bilden att de i stället vill att vi ska ha ökade kontakter, mer utbyte, stöd med studentvisum och så vidare, liksom med ekonomisk tillväxt och demokratisk utveckling. Hur gick tongångarna vid mötet? Handlade de om att vi nu skulle sluta oss och stänga gränser, eller om att vi ska öppna upp mot det södra grannskapet?

Anf. 64 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det finns nog lite av allt i de här diskussionerna. Det finns en väldig förståelse för att den arabiska våren skapar öppningar som är historiska och där vi har mycket att vinna på att finnas på plats på alla sätt som efterfrågas till stöd för en utveckling mot demokrati och ökad öppenhet, rörlighet för studenter över gränser och möjligheter att handla med Europa. Det skulle betyda oerhört mycket om vi tog bort en del av våra handelshinder gentemot norra Afrika.

Detta samsas, som jag återgav tidigare, med beskrivningar av behov av mer gränskontroller och vakter för att säkerställa att det inte blir, som det heter, okontrollerade migrationsflöden.

Återigen: Jag tycker att Stockholmsprogrammet och våra resonemang ofta försöker hitta en balans i detta. Ju mer grund för legala och ordnade processer, desto mindre blir behovet av att prata om illegala rörelser av olika slag. Det är den position som Sverige har och som vi förfäktar i de här sammanhangen.

Jag tycker också att Désirée Pethrus har rätt i sin beskrivning av att diskussionen i mycket handlar om sådant som hypotetiskt skulle kunna hända. Flödena till Europa är fortsatt inte särskilt betydande, utan det blir mer en beskrivning av vad som kan vänta. Som alltid i politiken ska man akta sig för att spekulera.

Vi kan konstatera att EU i dag är väsentligt bättre rustat med regelsystem i olika programförklaringar, och vi har till och med regelsystem för hur man ska möta situationer med under kort tid kommande stora strömmar av flyktingar eller migranter. Vi är alltså bättre rustade och förberedda än vi har varit, och vi har faktiskt inte sett de stora migrationsströmmar som det pratas om.

Därför finns det anledning att avvakta och snarare inrikta sig på hur vi ska finnas till stöd i handel, demokrati och uppbyggnad. Det behövs stöd för att lära hur man bygger politiska partier. Det är detta vi diskute-

rar med framför allt Tunisien och Egypten och som vi hoppas ska öppnas i Libyen och sedan den arabiska våren ger möjlighet till.

Anf. 65 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Statsministern inledde med att säga att det är en avgörande vecka i Grekland och syftade väl då på de valningar som kommer att äga rum i det grekiska parlamentet och där man i går och i dag debatterade frågorna om den ekonomiska krisen i Grekland. Man har väl en valning senare i dag.

Financial Times har i dag en ledare med rubriken: Greklands tid att ta ansvar är nu. Det är en ledare som är riktad till den politiska klassen i Grekland och det grekiska parlamentet. Man pekar på att det som nu sker i Grekland har betydelse inte bara för Grekland och Europa utan för hela världen. Som pricken över i framhåller man att om de grekiska politikererna inte klarar denna kris genom eget beslutsfattande kommer de kanske att sopas bort helt och hållet, och det blir en ny och förhoppningsvis bättre politisk kultur i Grekland i framtiden.

Detta är bakgrunden till min fråga. Om vi gör tankeexperimentet att statsministern i stället för i talarstolen i Sveriges riksdag denna eftermiddag stod i det grekiska parlamentets talarstol, vad skulle han säga till de grekiska parlamentarikerna en dag som denna?

Anf. 66 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det finns stunder då man är glad att man befinner sig i Sveriges riksdag och har bara det uppdraget.

Låt oss konstatera att premiärministrarna Kenny och Passos Coelho, alltså de nya premiärministrarna från Irland respektive Portugal, var på plats vid toppmötet. Det är två länder vars regeringar nu kommer in med uppdraget att kraftfullt sätta in saneringsåtgärder för att åtgärda likartade om än kanske inte riktigt lika djupgående problem som i Grekland och där det synes finnas ganska goda parlamentariska förutsättningar för att driva en rätt hård reformpolitik. Låt oss också påminna oss om att andra länder i Europa har gjort detta i närtid. Det gjorde Sverige under 1990-talet, och det finns länder som har haft svåra prövningar och genomgått saneringsprocesser under flera år för att ta sig ur svåra strukturella problem.

Diskussionen nu handlar om huruvida det på motsvarande sätt finns en sådan hållfasthet och beredskap i Grekland. Min kollega Papandreou – svensktalande grekisk premiärminister – har varit väldigt tydlig med att det är hans avsikt att föra en sådan politik, men det har funnits tveksamheter om huruvida det finns brett stöd i det grekiska politiska livet och framför allt om det finns folklig legitimitet.

Jag såg faktiskt Papandreou hålla ungefär det tal som Carl B Hamilton efterfrågar, och det var mycket på temat att detta kommer att ta lång tid och kräva stora uppoffringar. Den diskussion som nu har varit och som jag tror låg till grund för ledaren i Financial Times återkommer ständigt till om det som görs nu verkligen är hållfast. Det är nu nya diskussioner om inte parlamentet var på väg att plocka bort delar i de program som har presenterats. Det finns en oro för att man försöker få bort delar av privatiseringsprogrammet, som är mycket stort – det är i storleksordningen 50 miljarder euro. Det är i sin tur en grund både för att

minska skulden och för att effektivisera ekonomins funktionssätt i ett land som har en mycket allomfattande offentlig sektor och statsstyrd företagssektor.

Det är helt enkelt så att Europa nu följer detta mycket nära. Jag tror att omröstningen är i morgon. Finansministrarna kommer i närtid att mötas för att diskutera det som i så fall är nästa paket. Vi kommer att leva med Grekland över längre tid, också i åiterrapporteringar här i Sveriges riksdag.

Anf. 67 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Jag skulle också i det sammanhanget vilja säga något med anledning av det tidigare tankeutbytet här. Det gäller Euro plus-pakten och alla de nya processer som statsministern var inne på och som syftar till att stabilisera ekonomin och få Europa att fungera bättre ekonomiskt.

Jag tycker att man på senare tid i Sverige har kunnat se en tvehägsenhet, en ovilja att kasta sig in i det europeiska samarbetet. Det är kanske en brist på självförtroende hos många politiker – alltför många – när det gäller att delta och försöka utöva ett inflytande. Vi har också ett bidrag att ge i de här diskussionerna och ska inte bara räddhågat se på vad de andra håller på med, utan vi ska ge oss in i de här diskussionerna.

Om vi deltar aktivt och exempelvis säger ja till Euro plus-pakten är det också ett sätt att skydda oss själva genom att se till att vi är med vid de bord där beslut fattas och ta till vara våra intressen på ett effektivt sätt. Detta är en reflexion.

Anf. 68 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Jag vill återigen påpeka att de olika strukturerna är lite överlappande och likartade. Det har talats väldigt mycket om bankstöd, och vi har talat mycket om länderrapporterna. Det handlar om dels inflytande, dels möjligheter att vara ett exempel.

Det är inte alltid så att Sverige har hittat rätt i allt. Men i många fall har vi rätt omfattande saneringserfarenheter. Vi har haft problem med våra banker, vi har haft finansiella krascher och sett tillgångsvärden som har sjunkit snabbt. Vi har lärt en hel del av detta.

Vi har försökt att repa och reformera vår ekonomi för att öka konkurrenskraften. Vi kan åtminstone just nu uppvisa avvikande bättre ekonomiska förutsättningar än i stora delar av vår omvärld. Med den utgångspunkten kan man stolt bidra, sätta exempel för samtalen och lägga grund för ett starkare Europa. Det är också bra för Sverige.

Anf. 69 KARL SIGFRID (M):

Herr talman! Tack, statsministern, för åiterrapporten!

Ett ämne nuförtiden brukar komma upp i sådana här sammanhang är EU-skatt, eller EU:s egna medel som det också kallas. Kommissionen tycker att det är en bra idé. Europaparlamentet har i samband med långtidsbudgeten sagt att EU-skatt är någonting som det vill ha. Inom parantes kan man nämna att i princip samtliga svenska parlamentariker utom de moderata har tagit ställning för detta.

Min fråga är: Är detta något som under mötet eller i korridorerna har kommit upp för diskussion?

Anf. 70 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Diskussioner av den arten finns numera med vid nästan varje toppmöte. Jag återrapporterade från marstoppmötet att vi hade en längre diskussion om finansiell transaktionsskatt. I slutsatsen från mars, efter bland annat ett inlägg som jag gjorde, förde man in att man möjligen skulle titta på en global transaktionsskatt. Det finns också i G20-processen en sådan diskussion. Utgångspunkten har varit att en transaktionsskatt på finansiella transaktioner egentligen bara kan fungera om den införs globalt.

Det står inte nu i slutsatstexterna. I kommissionspresidenten Barrosos brev till toppmötet nämner han att han själv vill ge sig ett uppdrag att titta på inte en global utan en EU-gemensam transaktionsskatt. Det är inte första gången som transaktionsskatter på europeisk grund nämns. Men i tidigare slutsatser har det bara handlat om eurozonen. Eurozonens länder har fört en diskussion om att titta på möjligheterna att utforma en transaktionsskatt för eurozonen. Nu nämndes EU i sin helhet, det vill säga EU-27.

Karl Sigfrid har rätt i att syftet från kommissionens sida är att med detta lägga grund för det som kallas egna medel, det vill säga ökad egenfinansiering av kommissionsåtaganden inom ramen för EU:s budget. Där nämns ibland transaktionsskatten, och ibland handlar det om utsläppshandeln och att man ska lägga skatt på flygplansrörelser. Allt detta återkommer.

Vi brukar rent allmänt som utgångspunkt vara ifrågasättande från svensk sida av det enkla skälet att vi redan är nettobidragsgivare. Det är rimligen ett skatteuttag som görs för EU-kommissionen eller annan institution som ska läggas ovanpå det vi redan bidrar med.

Några färdiga förslag ligger inte på bordet. Men diskussionen förs i Europa. Jag tror mig våga utlova att kommissionens budgetförslag som kommer i morgon eller dagen därefter också kommer att innehålla den här typen av förslag.

Det handlar inte bara om budgetutformning utan också om: Vem får ta skatt av vem, och hur ska det se ut i framtiden? Det kommer att vara ett mycket omdiskuterat dokument som också förhåller sig till dessa frågor.

Anf. 71 KARL SIGFRID (M):

Herr talman! Tack för svaret! Det känns bra att regeringen håller emot i detta. Jag vill ställa en fråga om riskerna, givet de majoritetsförhållanden som råder. Hur ser riskerna ut för att en valutatransaktionsskatt på EU-nivå skulle kunna bli verklighet på lång sikt?

Anf. 72 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är därför vi får avvakta vad Barroso och kommissionen menar. Det ska också sägas att det finns länder som öppet omfamnar detta, välkomnar det och tycker att det är rätt väg. Det är både rätt att införa transaktionsskatter och också rätt att göra det på EU-nivå. Det är möjligen också rätt att på detta sätt se till att skapa kommissionens egna medel.

Frågan är om det inte är så att suveränitet råder i själva grundfrågan, det vill säga att varje riksdag och parlament för sig sedan har att fatta

beslut om man vill delta eller inte. Utan att gå händelserna i förväg kan jag till exempel nämna att jag har svårt att se att Storbritannien, med tanke på City of London och dess roll i det finansiella systemet, skulle tycka det var en bra idé, och då uttrycker jag mig väldigt försiktigt.

Vi anhängiggör att denna fråga finns och att vi kommer att ha anledning att återkomma till den. Nu var det mer i marginalen i Barrosos brev. Det är absolut så att detta är en fråga som kommer att växa fram under kommande 6–18 månader och också kopplat till flerårsbudgeten.

Anf. 73 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Det är lätt att man fastnar i problemen vid sådana här möten. Jag skulle vilja ge statsministern möjlighet att på ett annat sätt diskutera en annan fråga.

Jag uppfattar att detta första halvår 2011 har varit en fantastisk period med den demokratiska tsunamin som vi haft i Nordafrika. Fortfarande pågår krig i Libyen och stora stridigheter.

Hur ser Europeiska unionens regeringschefer och statschefer på det som har skett i Nordafrika? Det motsvarar på något sätt det som vi upplevde 1989 i Europa med murens fall. Detta är en historisk händelse som inträffat under första halvåret i Nordafrika.

Anf. 74 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det finns all anledning att instämma i det. Det är också i stor förväntan och förhoppning som detta möts.

Vi ska minnas att väldigt många andra länder än Sverige har historiska förgreningar och inte sällan ett kolonialt förflutet och koppningar till många av de länder som vi nu diskuterar. Det har haft mycket stort genomslag i dessa länder. Stora förhoppningar knyts nu till att det ska vara hållfasta förändringar i demokratisk och reformvänlig riktning.

Det handlar om de länder som vi först talade mest om, det vill säga Tunisien och Egypten. Är det nu möjligt att få nya konstitutioner på plats, val och demokratiska processer? Sedan handlar det om länder som har påverkats av samma värkänslor men där det har tagit en annan inriktning. Där har vi nämnt till exempel Syrien men allra tydligast Libyen där det är för tidigt att säga vad inriktningen på detta blir. Det är nu en militär konflikt. Men strävan efter ökad frihet och reformer finns ju även där hos stora delar av den libyska befolkningen och också i länder som Syrien och också på den arabiska halvön.

Diskussionen är väldigt mycket: Hur ska vi vara ett relevant stöd för detta? Jag säger relevant stöd. Det måste bygga på att stolta nationer som Egypten och de länder som vi nu talar om själva ber att få hjälp, vilket inte alltid är givet. Det är oftast en komplicerad relation mellan afrikanska stater och Europa om man ser det i historien.

Vi vill vara konstruktiva och bistå. Vi förstår vad det skulle innebära om vi i vår nära omvärld fick en lång rad nya demokratier, och förhoppningsvis öppna nationer med vilka vi kan handla, och se ökad frihet för deras befolkningar. Det skulle vara historiskt på samma sätt som det var när Berlinmuren föll och möjligheten att öppna östra Europa infann sig i det sena 80-talet.

Anf. 75 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag instämmer gärna i att varje folks frihet måste vara dess eget verk. Det är alldeles uppenbart. Men med den frihetslängtan som nu har brutit fram kan vi i det välutvecklade och demokratiskt erfarna Europa säkert göra väldigt mycket.

Jag hoppas att under det andra halvåret, när Polen nu tar över ansvaret, kan komma att ägna mer tid och tankeverksamhet åt hur man långsiktigt ska stödja dessa nya demokratier som kommer att vara stapplande under säkert många år.

Det är skillnad mot hur det var i Tyskland, till exempel, där man hade en stabilitet och erfarenhet av detta i halva nationen. I Egypten har man i stället en hundraårig tradition utan demokrati.

Anf. 76 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr talman! Det är bara att instämma i det. Förhoppningsvis kan det polska ordförandeskapet också föra vidare den diskussion som vi har tyckt varit viktig, nämligen att minnas vad handel och möjligheter att få en ekonomi att gå på egna ben betyder för att kunna skapa en grund för en bra utveckling.

Det finns en stor risk när det gäller Egypten att det ropas på reformer och skrivs konstitutioner, men under tiden får man mycket djupgående problem med sin egen ekonomi. Det är turister som har försvunnit och migrantarbetare som kommer hem från andra länder och blir arbetslösa i Egypten – för att bara nämna några av de problem som man nu arbetar med.

Europa skulle kunna göra oändligt mycket mer genom att sänka sina egna tullar och sina egna handelshinder mot den här delen av världen jämfört med mycket annat som diskuteras. Jag hoppas att det finns en förståelse för detta hos det polska ordförandeskapet. Vi har i alla fall fört diskussioner om detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmälades och bordlades

Proposition

2010/11:153 Stärkt konsumentroll för utvecklad elmarknad och uthålligt energisystem

Skrivelse

2010/11:157 Riksrevisionens granskning av klimatinsatser utomlands – statens inköp av utsläppskrediter

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående proposition och skrivelse skulle förlängas till *onsdagen den 21 september*.

9 § Kammaren åtskildes kl. 14.11.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Aktuell debatt: Gränskontroller i Europa.....	1
Anf. 1 KENT EKEROTH (SD).....	1
Anf. 2 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	1
Anf. 3 KENT EKEROTH (SD).....	3
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S).....	5
Anf. 5 MARIA FERM (MP).....	6
Anf. 6 ULF NILSSON (FP).....	8
Anf. 7 JOHAN LINANDER (C).....	9
Anf. 8 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	11
Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	12
Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	14
Anf. 11 KENT EKEROTH (SD).....	15
Anf. 12 MARIE GRANLUND (S).....	16
Anf. 13 MARIA FERM (MP).....	17
Anf. 14 ULF NILSSON (FP).....	18
Anf. 15 JOHAN LINANDER (C).....	19
Anf. 16 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	20
Anf. 17 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	21
Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	22
Anf. 19 KENT EKEROTH (SD).....	23
Anf. 20 MARIE GRANLUND (S).....	24
Anf. 21 MARIA FERM (MP).....	24
Anf. 22 ULF NILSSON (FP).....	25
Anf. 23 JOHAN LINANDER (C).....	25
Anf. 24 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V).....	26
Anf. 25 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	26
Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	27
2 § Justering av protokoll	27
3 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen.....	27
4 § Anmälan om inkomna faktagromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	28
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	28
6 § Svar på interpellation 2010/11:435 om it i skolan.....	28
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	28
Anf. 28 MONICA GREEN (S).....	29
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	30
Anf. 30 MONICA GREEN (S).....	31
Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	32
Anf. 32 MONICA GREEN (S).....	32
Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	33
Ajournering.....	34
Återupptagna förhandlingar	34
7 § Information från regeringen om Europeiska rådets möte den 23 och 24 juni	34
Anf. 34 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	34

Anf. 35	MARIE GRANLUND (S)	36
Anf. 36	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	36
Anf. 37	MARIE GRANLUND (S)	37
Anf. 38	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	37
Anf. 39	GUSTAV BLIX (M)	38
Anf. 40	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	38
Anf. 41	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	39
Anf. 42	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	39
Anf. 43	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	40
Anf. 44	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	40
Anf. 45	CHRISTER WINBÄCK (FP)	41
Anf. 46	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	41
Anf. 47	CHRISTER WINBÄCK (FP)	42
Anf. 48	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	42
Anf. 49	KERSTIN LUNDGREN (C)	42
Anf. 50	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	43
Anf. 51	KERSTIN LUNDGREN (C)	43
Anf. 52	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	43
Anf. 53	WILLIAM PETZÄLL (SD)	44
Anf. 54	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	44
Anf. 55	WILLIAM PETZÄLL (SD)	45
Anf. 56	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	45
Anf. 57	JONAS SJÖSTEDT (V)	46
Anf. 58	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	46
Anf. 59	JONAS SJÖSTEDT (V)	47
Anf. 60	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	47
Anf. 61	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	48
Anf. 62	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	48
Anf. 63	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	49
Anf. 64	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	49
Anf. 65	CARL B HAMILTON (FP)	50
Anf. 66	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	50
Anf. 67	CARL B HAMILTON (FP)	51
Anf. 68	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	51
Anf. 69	KARL SIGFRID (M)	51
Anf. 70	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	52
Anf. 71	KARL SIGFRID (M)	52
Anf. 72	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	52
Anf. 73	GUNNAR ANDRÉN (FP)	53
Anf. 74	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	53
Anf. 75	GUNNAR ANDRÉN (FP)	54
Anf. 76	Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	54
8 §	Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	54
9 §	Kammaren åtskildes kl. 14.11	55

